

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

mercredi
23-08-2006
Matin

woensdag
23-08-2006
Voormiddag

cdH	centre démocrate Humaniste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	Front National
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti socialiste
sp.a-spirit	Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht
Vlaams Belang	Vlaams Belang
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000	Parlementair stuk van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions ; les annexes se trouvent dans une brochure séparée (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken; de bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	séance plénière	PLEN	Plenum
COM	réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be	www.deKamer.be
e-mail : publications@laChambre.be	e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

Interpellations et questions jointes de	1
- M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion spectaculaire de la prison de Termonde" (n° 910)	1
- M. Walter Muls à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12388)	1
- M. Tony Van Parys à la vice-première ministre et ministre de la Justice et au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "l'évasion de la prison de Termonde et sur l'état de cette prison" (n° 912)	1
- M. Claude Marinower à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12392)	1
- M. Dylan Casaer à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "les évasions de la prison de Termonde" (n° 12393)	1
- M. Patrick De Groote à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de détenus de la prison de Termonde" (n° 12394)	1
- Mme Marie Nagy à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de détenus de la prison de Termonde" (n° 915)	1
- Mme Karine Lalieux à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la sécurité des bâtiments pénitentiaires" (n° 12395)	1
- M. Charles Michel à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de vingt-huit détenus à la prison de Termonde" (n° 12397)	2
- M. Melchior Wathelet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde et ses conséquences en matière de politique pénitentiaire" (n° 12398)	2
- Mme Greta D'hondt à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12399)	2

Orateurs: **Bart Laeremans, Walter Muls, Tony Van Parys, Claude Marinower, Dylan Casaer, Patrick De Groote, Marie Nagy, Karine Lalieux, Charles Michel, Melchior Wathelet**, président du groupe cdH, **Greta D'hondt, Laurette Onkelinx**, vice-première ministre et ministre de la Justice

Motions

42

INHOUD

Samengevoegde interpellaties en vragen van	1
- de heer Bart Laeremans tot de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de spectaculaire ontsnapping uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 910)	1
- de heer Walter Muls aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12388)	1
- de heer Tony Van Parys tot de vice-eerste minister en minister van Justitie en tot de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de ontsnapping uit de gevangenis in Dendermonde en de staat van die gevangenis" (nr. 912)	1
- de heer Claude Marinower aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12392)	1
- de heer Dylan Casaer aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnappingen uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12393)	1
- de heer Patrick De Groote aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van gedetineerden uit de Dendermondse gevangenis" (nr. 12394)	1
- mevrouw Marie Nagy tot de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 915)	1
- mevrouw Karine Lalieux aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de veiligheid van de penitentiaire gebouwen" (nr. 12395)	1
- de heer Charles Michel aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12397)	1
- de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde en de gevolgen ervan voor het gevangenisbeleid" (nr. 12398)	1
- mevrouw Greta D'hondt aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12399)	1

Sprekers: **Bart Laeremans, Walter Muls, Tony Van Parys, Claude Marinower, Dylan Casaer, Patrick De Groote, Marie Nagy, Karine Lalieux, Charles Michel, Melchior Wathelet**, voorzitter van de cdH-fractie, **Greta D'hondt, Laurette Onkelinx**, vice-eersteminister en minister van Justitie

Moties

42

COMMISSION DE LA JUSTICE

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

du

van

MERCREDI 23 AOÛT 2006

WOENSDAG 23 AUGUSTUS 2006

Matin

Voormiddag

De vergadering wordt geopend om 10.39 uur door mevrouw Martine Taelman, voorzitter.
La séance est ouverte à 10.39 heures par Mme Martine Taelman, présidente.

01 **Samengevoegde interpellaties en vragen van**

- de heer Bart Laeremans tot de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de spectaculaire ontsnapping uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 910)
- de heer Walter Muls aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12388)
- de heer Tony Van Parys tot de vice-eerste minister en minister van Justitie en tot de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de ontsnapping uit de gevangenis in Dendermonde en de staat van die gevangenis" (nr. 912)
- de heer Claude Marinower aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12392)
- de heer Dylan Casaer aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnappingen uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12393)
- de heer Patrick De Groote aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van gedetineerden uit de Dendermondse gevangenis" (nr. 12394)
- mevrouw Marie Nagy tot de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 915)
- mevrouw Karine Lalieux aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de veiligheid van de penitentiaire gebouwen" (nr. 12395)
- de heer Charles Michel aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12397)
- de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde en de gevolgen ervan voor het gevangenisbeleid" (nr. 12398)
- mevrouw Greta D'hondt aan de vice-eerste minister en minister van Justitie over "de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde" (nr. 12399)

01 **Interpellations et questions jointes de**

- M. Bart Laeremans à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion spectaculaire de la prison de Termonde" (n° 910)
- M. Walter Muls à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12388)
- M. Tony Van Parys à la vice-première ministre et ministre de la Justice et au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "l'évasion de la prison de Termonde et sur l'état de cette prison" (n° 912)
- M. Claude Marinower à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12392)
- M. Dylan Casaer à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "les évasions de la prison de Termonde" (n° 12393)
- M. Patrick De Groote à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de détenus de la prison de Termonde" (n° 12394)
- Mme Marie Nagy à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de détenus de la prison de Termonde" (n° 915)
- Mme Karine Lalieux à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "la sécurité des bâtiments pénitentiaires" (n° 12395)

- M. Charles Michel à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de vingt-huit détenus à la prison de Termonde" (n° 12397)
- M. Melchior Wathelet à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde et ses conséquences en matière de politique pénitentiaire" (n° 12398)
- Mme Greta D'hondt à la vice-première ministre et ministre de la Justice sur "l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde" (n° 12399)

De **voorzitter**: We vergaderen vandaag voor een aantal interpellaties en vragen over de ontsnapping uit de gevangenis van Dendermonde vorig weekend.

U kent de geplogenheden. Ik herinner er nogmaals aan dat, conform het Reglement, de eerste interpellant 10 minuten spreektijd heeft, de volgende interpellant 5 minuten, de vraagstellers met repliek erbij 7 minuten. Ik zal daarin redelijk zijn, maar ik vraag de collega's de spreektijd zoveel mogelijk te respecteren.

01.01 Bart Laeremans (Vlaams Belang): Mevrouw de minister, hier zijn we dan weer. Na sluiting van het parlementair jaar hebben we een uitzonderlijke vergadering gehad ten gevolge van uw lichtzinnige houding in de zaak-Kaplan Murat.

We zijn amper een maand verder en nu zitten we alweer tegenover mekaar, ditmaal omdat we u in volle reces ter verantwoording moeten roepen wegens de grootste en meest massale ontsnapping in het land sedert 1830. Bij de hilarische ontsnapping van Ehrdal stonden we alleen maar voor aap in de Turkse pers. Deze keer hebt u de hoofdvogel afgeschoten; nu lacht de hele wereldpers met ons, tot in China toe.

De wijze waarop de ontsnapping kon gebeuren, tart gewoon alle verbeelding: houten versleten deuren, verouderde, verroeste sloten, messen op de cel, gebrek aan camerabewaking, bouw materiaal dat ontsnappingsmateriaal wordt, enzovoort. Men houdt het gewoon niet voor mogelijk. Een auteur die zoiets waar ook in de beschaafde wereld in een strip of in een filmscenario had gestoken, zou door iedereen vierkant zijn uitgelachen wegens volkomen irrealistisch en niet meer van deze tijd.

Nochtans zou hier een zeer boeiende film over gemaakt kunnen worden, een film met in de hoofdrol geen 28 buitenlandse boeven, maar wel een justitieminister die door haar bewust extreem lakse aanpak, door haar ongeziene nonchalance de flaters opeenstapelt en justitie voortdurend in opspraak brengt, een minister die haar administratie verwaarloost en niet normaal communiceert met haar personeel, een minister die zich voortdurend van rol vergist, de ene dag de rol van advocaat speelt, de andere dag die van aalmoezenier en er niet in slaagt te doen wat van een ernstig justitieminister verwacht wordt, namelijk de samenleving beveiligen, een hardleerse minister die weigert haar fouten te erkennen en op de vraag naar haar verantwoordelijkheid doodgevoorn zegt dat ze er niet bij was in Dendermonde en er dus nauwelijks iets mee te maken heeft, een wereldvreemde minister, een ivorentorenbewoner die denkt de cipiers te kunnen paaieren door - u houdt het niet voor mogelijk - een houten celdeur door een metalen celdeur te vervangen. Dat zou inderdaad een gedroomd filmscenario zijn, een karakterfilm over de centrale vragen hoe het mogelijk is dat zo'n blunderminister zich ongestoord kan handhaven en hoe het komt dat iemand zoveel macht kan verzamelen dat ze ongenaakbaar is geworden.

Nu de zeepbel van uw veiligheidsbeleid is open gespat bent u in

01.01 Bart Laeremans (Vlaams Belang): Nous voici à nouveau réunis en pleines vacances parlementaires. Une réunion de commission extraordinaire a déjà été consacrée à l'évasion de Kaplan Murat. Nous nous réunissons une nouvelle fois pour inviter la ministre de la Justice à se justifier, cette fois à la suite de l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde, l'évasion la plus importante depuis 1830. Nous voici ridiculisés, non seulement dans la presse turque, mais également dans les quotidiens du monde entier. Les circonstances dans lesquelles ces 28 détenus se sont échappés sont d'un autre âge. Cette évasion pourrait constituer le scénario d'un bon film de caractère sur la nonchalance d'une ministre de la Justice qui compromet sans cesse la Justice par son attitude laxiste, qui néglige son administration, qui ne parvient pas à sécuriser la société et qui refuse d'assumer ses responsabilités, et dont on peut se demander comment elle peut détenir autant de pouvoir.

En Flandre, la ministre Onkelinx n'est plus qu'un sujet de moquerie. Un sondage dont les résultats ont été publiés dans *Het Nieuwsblad* a fait apparaître que 91 % de la population ne lui fait plus confiance. Mais elle ne tient compte d'aucune critique. Elle n'en tire aucune conclusion, n'assume pas la responsabilité des évasions et, pourtant, elle restera encore dix mois aux affaires. Mais ces dix

Vlaanderen alleen nog het voorwerp van spot. Uit een enquête van Het Nieuwsblad blijkt dat volgens dik 91% van de lezers u uw geloofwaardigheid volledig kwijt bent.

We kunnen nog honderd keer uw ontslag vragen, maar het heeft geen zin. U zit vastgebeiteld op uw troon; alle kritiek loopt, zoals men dat bij ons zo toepasselijk zegt, als water van een eend en u beschikt niet over het politieke fatsoen om elementaire conclusies te trekken. Het enige wat we bijgevolg kunnen doen is u zo hard mogelijk aanmoedigen. Doe de kleine tien maand die u nog rest voort zoals u nu bezig bent, want hoe langer u aanblijft hoe duidelijker het zal zijn voor de bevolking dat dit land volkomen vierkant draait en dat socialisten en liberalen gewoon niet in staat zijn op een verantwoorde wijze om te gaan met macht.

Ik zou het even willen opentrekken. U bent natuurlijk niet de enige politieke verantwoordelijke voor de afgang die we vandaag vaststellen. De enige die zeker niet verantwoordelijk is, dat is de bevolking want die vraagt al jaren, verkiezing na verkiezing, om meer veiligheid. En toch zijn er mensen die blijven beweren dat de bevolking wel verantwoordelijk is. Yves Desmet beweert in *De Morgen* van maandag dat investeringen in het gevangeniswezen slecht zouden vallen bij de publieke opinie en dat de politici nu eenmaal niet durven ingaan tegen die publieke opinie. Dat is de werkelijkheid op zijn kop. De bevolking vraagt net wel meer gevangenen en dus meer investeringen in Justitie en niet het waanzinnige vrijlatingsbeleid dat ons de voorbije vijftien tot twintig jaar door de traditionele partijen en door een aantal wereldvreemde criminologen wordt opgedrongen. Het is dus al zeer lang bezig. Ook onder vader Wathélet van de toenmalige PSC en onder de toenmalige CVP.

Collega Van Parys zegt nu wel dat er een ideologische onwil is om te investeren in gevangenen en dat is zeer juist, maar die was er ook al ten tijde van Stefaan De Clerck. In dat verband citeer ik uit de nota strafuitvoering van Stefaan De Clerck: "Een capaciteitstekort kan je bestrijden door nieuwe gevangenen te bouwen, wat de meest voor de hand liggende beleidsoptie is. Vraag is of dit ook de meest aangewezen optie is. Een tweede mogelijkheid is te streven naar een meer resultaatgericht strafbeleid, een strafuitvoeringsbeleid met een vermindering van de gevangeneninput als wenselijk gevolg. Bij de keuze tussen die twee alternatieven, oriënteer ik mij", zegt Stefaan De Clerck, "meer naar het tweede en dus geen bijkomende gevangenen."

De Clerck trok daar inderdaad de conclusie uit dat er een absoluut plafond moest komen bij 8.000 cellen. Er was een Dutroux nodig om het plafond eindelijk op de helling te zetten. Pas toen werd er een kleine stap vooruit gezet en durfde men te spreken van 9.000 cellen, wat nog veel te weinig was.

Sinds paars is de aversie voor de gevangenisstraf opnieuw toegenomen. Verwilghen verklaarde in de kranten van maandag wel heel even – hij was meteen zo dapper om zich direct te distantiëren van zijn eigen woorden, zoals we hem kennen – dat hij de man was van de harde aanpak, pro gevangenen, en dat de PS voor de softe aanpak kiest. Hij verdraait hiermee in niet geringe mate de waarheid. In al zijn beleidsnota's wordt de gevangenisstraf gezien als te mijden, als een ultimatum remedium.

mois ne prouveront qu'une seule chose: que notre pays dysfonctionne complètement et que socialistes et libéraux sont incapables d'assumer le pouvoir.

La population, elle, n'est pas responsable de ce qui arrive car cela fait des années qu'elle réclame plus de sécurité. Cependant, Yves Desmet affirme dans *De Morgen* de lundi dernier que l'opinion publique ne verrait pas d'un bon œil les investissements dans les prisons et que les responsables politiques n'oseraient pas prendre l'opinion publique à rebrousse-poil. C'est le contraire de la vérité. En réalité, la population demande depuis des années que des investissements plus importants soient réalisés dans les prisons et dans la Justice, et que cette politique d'investissements supplante la politique insensée de libérations qui est appliquée depuis quinze ans par la ministre Onkelinx et d'autres ministres des partis traditionnels. La politique pénitentiaire avait également été un fiasco sous les précédents ministres de la Justice et la réticence idéologique à investir dans les prisons était déjà présente sous les ministres Wathélet et De Clerck. Dans sa note de politique générale, le ministre De Clerck avait écrit qu'il opterait pour une politique d'exécution des peines davantage axée sur les résultats, politique censée permettre de ne pas accroître la capacité de nos prisons parce qu'elle se traduirait par une réduction de nombre des personnes à incarcérer.

Ce n'est qu'après l'affaire Dutroux qu'on a franchi un petit pas en avant et que neuf mille cellules supplémentaires ont été promises, ce qui reste bien entendu insuffisant.

Depuis que la coalition violette est au pouvoir, la peine de prison inspire une aversion croissante. Le

Ik citeer uit een van zijn beleidsnota's voor de begroting 2000: "Van de gevangenisstraf zou enkel gebruik mogen gemaakt worden indien de delinquent een ernstige bedreiging vormt voor de fysieke integriteit van de burgers of als bijkomende leedtoevoeging in het kader van het herstelrecht. In alle andere gevallen dient gebruikgemaakt te worden van alternatieve maatregelen en straffen die niet de gekende nadelen hebben van de gevangenisstraf."

Het is met dat soort kromme redeneringen, die men nu al jaren hanteert, dat de rechtsstaat onderuit wordt gehaald. Opgelegde, effectieve gevangenisstraffen worden in vele gevallen niet meer uitgevoerd of zodanig ingekort dat er nog nauwelijks iets van overblijft. Het feit is dat de traditionele partijen de voorbije jaren nauwelijks iets anders gedaan hebben dan te zoeken naar methodes om gevangenisstraffen te vermijden of in te korten en de bouw van nieuwe cellen om ideologische en budgettaire redenen zoveel mogelijk voor zich uit te schuiven.

Men heeft blijkbaar wel middelen willen vrijmaken voor een aanzienlijke verhoging van het comfort van de gevangenen, want met de wet-Dupont hebben de traditionele partijen vreemd genoeg beslist om een bijzonder uitgebreid basispakket aan rechten te bezorgen aan alle gevangenen: recht op arbeid, recht op betaalde opleiding, recht op eigen kledij en ontspanning, zonder dat daar ook maar iets tegenover staat. Alles wordt ingezet op reïntegratie en herstel, terwijl u zeer goed weet dat de meeste buitenlandse criminelen – dat zijn er nogal wat in onze gevangenissen – daarin totaal niet geïnteresseerd zijn en minder dan ooit worden afgeschrikt door de softe aanpak.

U allemaal, collega's van de traditionele partijen, bent bezig om de gevangenissen om te vormen tot een soort veredelde internaten en dat is de reden waarom er niet meer op een ernstige wijze geïnvesteerd wordt in veiligheid. Ondertussen krijgen de cipiers het alsmear lastiger. Ik citeer uit De Standaard van gisteren: "De cipiers vertellen hoe ze bedreigd worden, keukenmessen voor de neus gezwaaid krijgen of zelfs slaag krijgen: 'Als we hen overmeesteren zijn wij het die ter verantwoording worden geroepen en zijn wij de racisten.' De frustratie zit duidelijk diep."

Ik kom dan tot mijn vragen, mevrouw de minister.

Ten eerste, sinds wanneer waren de diensten van de minister op de hoogte van de lamentabele veiligheidssituatie in Dendermonde? Waarom werden in deze zwakbeveiligde gevangenis zoveel gevaarlijke, Oost-Europese bendeleden opgesloten? Blijft die situatie zo of volgen er binnenkort bijkomende overplaatsingen naar meer beveiligde gevangenissen?

Ten tweede, waarom werd getalmd met het plaatsen van die sloten? Waarom blijft u nu talmen met de plaatsing van die noodzakelijke metalen deuren terwijl dit toch elementair is?

Ten derde, hebben de werken in het gebouw de ontsnapping vergemakkelijkt? Zo ja, waarom werden er geen afdoende beveiligingsmaatregelen genomen in de wetenschap dat de sloten van de cellen onvoldoende beveiligd waren?

ministre Verwilghen déclare à présent dans la presse avoir toujours prôné la fermeté, alors que le PS mène une politique trop laxiste, mais il déforme ainsi la réalité. Lorsqu'il était ministre de la Justice, la peine de prison était considérée comme le dernier recours dans toutes ses notes de politique.

Pareils raisonnements tordus compromettent l'État de droit. Les peines infligées sont à peine exécutées. Les partis traditionnels cherchent essentiellement des moyens de différer la construction de cellules supplémentaires. On a en revanche investi dans l'accroissement du confort des détenus. Depuis la loi Dupont, les détenus disposent de toute une série de droits, sans aucune contrepartie. Tous les efforts sont axés sur leur réintégration, alors que le grand groupe de détenus étrangers s'en moque. Les prisons sont transformées en internats améliorés, tandis que les gardiens éprouvent de plus en plus de difficultés à exercer correctement leur métier.

Depuis quand le cabinet de la ministre avait-il connaissance du faible niveau de sécurité de la prison de Termonde? Pourquoi a-t-on enfermé autant de membres de bandes criminelles d'Europe de l'Est dans cet établissement peu sécurisé? Va-t-on les placer dans des prisons plus sûres à l'avenir?

Pourquoi a-t-on tardé à placer de nouvelles serrures et pourquoi la ministre tarde-t-elle à présent à installer de nouvelles portes métalliques dans la prison de Termonde? Pourquoi la ministre ne donne-t-elle aucune suite au souhait du directeur de l'établissement de renforcer les effectifs? Comment la ministre réagit-elle aux critiques du directeur, qui dénonce un manque de communication?

Les travaux en cours à la prison

Ten vierde, kan de minister verklaren waarom de camerabewaking gefaald heeft? Hoe komt het dat er pas zeer laattijdig alarm werd geslagen?

Ten vijfde, waarom gaat de minister niet in op de zeer terechte vraag voor extra personeel, voor een aanzienlijke uitbreiding van het personeelsbestand en dit gelet op de acute noodsituatie in Dendermonde?

Ten zesde, wat antwoordt u op de kritiek van uw voorganger dat het dossier-Dendermonde, met de bouw van de nieuwe gevangenis, op de lange baan is geschoven? Wat houdt dit dossier tegen zodat we tot 2008 moeten wachten op de aankoop van de grond en dus minstens tot 2012 voor de opening van de nieuwe gevangenis?

Ten zevende, wat antwoordt de minister op de kritiek van de gevangenisdirecteurs dat er niet op een ernstige wijze met hen wordt gecommuniceerd?

Ten slotte, wat inzake de capaciteit? Gaat u de dogma's eindelijk laten varen? Gaat u eindelijk werk maken van een ernstige uitbreiding van die gevangenscapaciteit?

01.02 Walter Muls (sp.a-spirit): Mevrouw de voorzitter, het moet een mens maar overkomen dat men in het buitenland op vakantie is en als men vraagt uit welk land men komt de reactie op het antwoord België luidt: "Dat is het land van Aid Out, Kaplan Murat en nu de big escape". Het is geen fraai beeld voor ons land. Wij kunnen ons evenwel nog altijd troosten met de gedachte dat er nog ergere gevallen zijn. Vandaag lezen wij in de krant een geval waarbij men gewoon vergeten was de deur van de gevangenis te sluiten, zodat ook een aantal gedetineerden kon ontsnappen.

Mevrouw de minister, wij zitten met het gegeven dat er in ons land heel wat oude gevangenissen zijn. Systemen van bewaking of van veiligheid zijn verouderd. Wie geregeld de gevangenissen bezoekt, krijgt na het voorval dat net voor het weekend gebeurd is, soms het idee dat het moeilijker is om als bezoeker in de gevangenis binnen te geraken, dan als gedetineerde om eruit te geraken.

De situatie is uiteraard zeer ernstig. Als zo'n grote groep gedetineerden kan ontsnappen, kunnen wij dat niet zomaar blauwblauw laten.

Mevrouw de minister, ik zal heel kort zijn. Ik heb een aantal informatieve vragen. Graag kreeg ik van u enige uitleg, en pas daarna zal ik conclusies trekken. In ieder geval, de maatschappij heeft recht op enige uitleg, heeft recht te weten welke maatregelen worden genomen opdat zoiets nooit meer kan gebeuren.

Ik heb een hele reeks vragen.

Ten eerste, hoe zijn de gedetineerden kunnen ontsnappen? Alle fabeltjes rond deze ontsnapping moeten verdwijnen.

Ten tweede, hoe valt het te verklaren dat een grote groep ineens kon ontsnappen?

ont-ils facilité l'évasion? Pourquoi n'a-t-on pas pris de mesures de sécurisation efficaces? Comment expliquez-vous la défaillance du système de surveillance par caméras?

Comment la ministre réagit-elle aux critiques de son prédécesseur? Pourquoi la construction de la nouvelle prison de Termonde est-elle reportée aux calendes grecques? Quand va-t-on enfin accroître la capacité de la prison?

01.02 Walter Muls (sp.a-spirit): Les scandales concernant Aït-Oud, Kaplan Murat et à présent cette évasion à grande échelle nuisent à la réputation de notre pays. Nos prisons sont souvent vétustes. On a l'impression qu'il est plus difficile de pénétrer dans une prison en tant que visiteur que d'en sortir en tant que détenu.

La situation est particulièrement grave. Une évasion à aussi grande échelle ne peut rester sans conséquences.

J'ai un certain nombre de questions à poser et je tirerai ensuite les conclusions qui s'imposent.

Comment les détenus ont-ils pu s'échapper? Comment peut-on expliquer qu'un nombre aussi important de détenus ait pu s'échapper en même temps? Des gardiens ont-ils été prise en otage? Les détenus ont-ils usé de violence? Ont-ils bénéficié d'une aide extérieure?

Qui a commis une faute? Quelles conclusions la ministre tire-t-elle de cet événement? Reconsidérera-t-elle sa position

Ten derde, hebben zij cipiers gegijzeld in de juridische betekenis van het woord?

quant à la construction de nouvelles prisons? Accélérera-t-on le processus de modernisation des prisons?

Ten vierde, is er geweld gebruikt?

Ten vijfde, was er hulp van buitenaf?

Dans quelle mesure la Régie des Bâtiments retarde-t-elle la modernisation? Il est dommage que le ministre des Finances, qui a la Régie des Bâtiments dans ses attributions, ne soit pas présent aujourd'hui. Il est déjà arrivé par le passé que la mise en oeuvre des plans de la Justice soit retardée par la Régie des Bâtiments.

Ten zesde, en belangrijkste vraag, wie heeft een fout begaan?

Ten zevende, welke conclusie trekt de minister uit het gebeuren?

Ten achtste, zal de minister haar standpunt over de bouw van nieuwe gevangenissen herzien?

Ten negende, wordt de modernisering van de gevangenissen bespoedigd?

Ten tiende, en hiervoor is het jammer dat de minister van Financiën, bevoegd voor de Regie der Gebouwen, vandaag niet aanwezig is. In het verleden heb ik reeds een aantal vragen gesteld over de samenwerking tussen de Regie der Gebouwen en Justitie. Ik haal het voorbeeld aan van de ziekenboeg van Sint-Gillis. Hier heeft Justitie beslist tot modernisering over te gaan omdat geen enkele dokter er nog wilde werken. Toch slaagt de Regie der Gebouwen er niet in om op een redelijke termijn – ik spreek niet in een termijn van maanden maar wel van jaren – dat dossier rond te krijgen.

Als ik daarover een vraag stel aan de minister van Justitie, dan antwoordt zij dat het een probleem is voor de collega van Financiën. Als ik die vraag stel aan de minister van Financiën, dan stuurt hij het terug naar de minister van Justitie. Eigenlijk zou het leuk geweest zijn als de minister van Financiën hier vandaag ook aanwezig was, want dan konden wij duidelijk zien hoe er een samenwerking is om zulke problemen aan te pakken. Er hebben in het verleden nog ontsnappingen plaatsgevonden, mevrouw de minister, en u bent er toen ook boos over geweest dat de Regie der Gebouwen toen niet vlugger had opgetreden.

Mevrouw de minister, daarom luidt mijn laatste vraag aan u, in afwezigheid van de minister van Financiën: in welke mate vertraagt de Regie der Gebouwen de modernisering?

De **voorzitter**: Mijnheer Muls, blijkbaar was er een agendaprobleem voor de minister van Financiën. De vragen kunnen morgen gesteld worden, want morgen is er een commissievergadering Financiën voorzien. Daar kunnen de vragen gesteld worden aan de minister die bevoegd is voor de Regie der Gebouwen.

Le **président**: Les questions qui s'adressent à M. Reynders peuvent lui être posées demain en commission des Finances. Le ministre était empêché aujourd'hui.

01.03 Walter Muls (sp.a-spirit): Ja, mevrouw de voorzitter, maar daar kan men mij terug naar Justitie sturen, natuurlijk.

De **voorzitter**: De heer Van Parys krijgt het woord. Hij diende een interpellatie in.

01.04 Tony Van Parys (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben het erover eens met collega Muls dat dit een zeer ernstig incident is. Het is zeer ernstig omwille van de omvang van de ontsnapping – achtentwintig gedetineerden zijn ontsnapt – en omwille

01.04 Tony Van Parys (CD&V): Il s'agit en effet d'un incident très grave, étant donné le nombre d'évadés et la manière dont

van de wijze waarop. Ook is het incident ernstig omdat er spilfiguren van Oost-Europese dadergroepen zijn kunnen ontsnappen. Het gaat wel degelijk om zware misdadigers.

Dit dossier staat dus symbool voor de schrijnende problematiek van het gevangeniswezen en de strafuitvoering. Na het ontslag van de administrateur-generaal, John Van Acker, kan dat natuurlijk wel tellen.

Het incident is des te meer ernstig omdat het te voorkomen was. Er bestond in 1999-2000 namelijk een volledig uitgewerkt renovatieplan voor de gevangenis van Dendermonde. Dat renovatieplan werd nooit uitgevoerd omwille van de optie van de nieuwe minister van Justitie, Marc Verwilghen, om een nieuwe gevangenis te bouwen. Collega's, ik kan u trouwens zeggen dat de deuren die voor Dendermonde voorzien waren, uiteindelijk in de gevangenis van Antwerpen terechtgekomen zijn.

Er is geen nieuwe gevangenis gekomen. Nochtans was ze aangekondigd in 2000. De gevangenis zal er waarschijnlijk pas zijn in 2010 omdat de aankoop van het terrein voorzien is in 2009.

Ik geloof dat dit dossier een bijzondere dimensie krijgt, mevrouw de minister, als we even nagaan waarom er geen nieuwe gevangenis is gekomen.

Het antwoord kwam eigenlijk uit onverwachte hoek: minister Marc Verwilghen zelf zei in tempore non suspecto dat dit kwam doordat de PS de nieuwe gevangenis heeft geblokkeerd, net zoals de kern het meerjarenplan voor het gevangeniswezen heeft geblokkeerd. Dit zegt dus niet de oppositie, mevrouw de minister van Justitie, maar de minister van Justitie onder Verhofstadt I en de minister van Economische Zaken onder Verhofstadt II. U moet dus echt niet in Dendermonde zijn geweest, mevrouw de minister, om politiek verantwoordelijk te zijn.

Ter informatie en voor het wetenschappelijk inzicht van professor De Ruyver wil ik even ingaan op de legislatuur 1995-1999. Drie beslissingen waren toen belangrijk: begin 1996 het meerjarenplan 1997-1999, de beslissing van de Ministerraad van 20 december 1997 om duizend cellen bijkomend te bouwen en het fysisch programma van de Regie der Gebouwen. Hierdoor werd 16,8 miljard Belgische frank vrijgemaakt voor de gebouwen van Justitie, waarvan 8,4 miljard via alternatieve financiering. Dat heeft de realisatie mogelijk gemaakt van de nieuwe gerechtsgebouwen te Kortrijk, Nijvel, Antwerpen en Gent en, wat de strafinrichtingen betreft, de opening van de gevangenis van Andenne, de ingebruikname van de vernieuwde gevangenis in Nijvel, de nieuwe gevangenis van Iltre en de nieuwe gevangenis van Hasselt. Gelet op de behoeften en op de staat van deze gebouwen is dit inderdaad nog te weinig – ik heb geen probleem om dit toe te geven – maar desalniettemin is het een behoorlijke investering: het is niet niets.

Ik wil er u op wijzen dat Kristel Beyens, professor aan de VUB, deze ochtend in *De Morgen* het volgende heeft gezegd: "Halverwege de jaren negentig had toenmalig minister van Justitie Stefaan De Clerck een voldragen beleidsplan voor het gevangeniswezen klaar. De affaire-Dutroux heeft deze planning evenwel grondig verstoord". Ik wil dit even plaatsen naast het wetenschappelijk inzicht dat bij professor

l'évasion s'est déroulée. Il s'agit du reste de dangereux criminels. Ce dossier illustre par ailleurs la problématique de l'administration pénitentiaire et de l'exécution des peines. Après la démission de l'administrateur général, M. John Van Acker, l'affaire doit être prise très au sérieux.

Cet incident aurait pu être évité. Le plan de rénovation proposé en 1999-2000 pour la prison de Termonde n'a jamais été exécuté parce que le ministre de la Justice de l'époque, M. Verwilghen, a préféré construire une nouvelle prison. Celle-ci ne sera opérationnelle qu'en 2010.

Selon le ministre Verwilghen, le PS a bloqué la construction de cette nouvelle prison. Mme Onkelinx n'a donc certainement pas dû aller à Termonde pour être politiquement responsable.

Le plan pluriannuel 1997-1999 pour l'administration pénitentiaire a été élaboré en 1996. Lors du conseil des ministres du 20 décembre 1997, il a été décidé de construire mille cellules supplémentaires. Grâce à la libération d'une somme de 16,8 milliards de francs belges, les nouveaux palais de justice ont été financés et les nouvelles prisons d'Andenne, de Nivelles, d'Iltre et de Hasselt ont été construites. Ces investissements pourtant non négligeables sont encore insuffisants.

M. Beyens, professeur à la VUB, précisait ce matin dans le quotidien *De Morgen* que l'ancien ministre de la Justice M. De Clerck disposait d'un plan de politique pénitentiaire en bonne et due forme mais que l'affaire Dutroux a perturbé le calendrier.

Le plan pluriannuel du gouvernement actuel comprend quelques éléments positifs. Déjà annoncé au Conseil des ministres de mars 2004, il n'a été adopté

De Ruyver leeft. Maar terug naar de actualiteit.

Ik wil even kort ingaan, mevrouw de minister, mevrouw de voorzitter, op het meerjarenplan van de huidige regering. Dat meerjarenplan van de huidige regering bevat ongetwijfeld positieve elementen. Maar wij moeten de dingen correct analyseren: het meerjarenplan is aangekondigd op de Ministerraad van maart 2004, maar het wordt pas twee jaar nadien goedgekeurd door de Ministerraad, met name welgeteld een maand geleden, op 20 juli 2006. En waarom? Omdat er in deze legislatuur daarvoor geen middelen waren. In 2005 was er welgeteld 0 euro beschikbaar wat de ordonnanceringskredieten betreft. Dat betekent dat het meerjarenplan in hoofdzaak geldt voor de volgende legislatuur.

Wanneer ik het meerjarenplan analyseer, mevrouw de minister, vallen mij toch twee zaken op. Ten eerste, ook in dit meerjarenplan is in geen nieuwe gevangenis voor Dendermonde voorzien, alleen in de aankoop van de terreinen, niet in de gelden voor de nieuwbouw. Ten tweede, in het meerjarenplan is de aankoop van het terrein voor de instelling voor geïnterneerden in Antwerpen uitgesteld van 2006 naar 2009.

Ik meen, collega's, – en ik zal daarmee eindigen, mevrouw de voorzitter – dat wij van de nood een deugd moeten maken. Er zijn van die politieke momenten waar men gebruik van moet maken. Ik meen dat het moment aangebroken is voor een crisisplan voor de strafuitvoering, net zoals wij destijds in de Dutroux-crisis er ook in geslaagd zijn fundamentele hervormingen door te voeren.

Ik geef enkele ingrediënten van dat crisisplan, mevrouw de minister.

Ten eerste moet er een noodplan komen voor gevangenen vanuit de invalshoek van de veiligheid en vanuit de invalshoek van de overbevolking. Ik meen dat er absoluut een einde moet komen aan het taboe van nieuwe gevangenen. Daarom pleiten wij voor 2.000 bijkomende cellen om de overbevolking aan te pakken, naast de alternatieve maatregelen. Dat betekent dan ook dat wij veel sneller en krachtiger zullen moeten optreden dan in het meerjarenplan zoals het nu voorligt.

Ten tweede, naast het noodplan voor het gevangeniswezen is er een crisisplan nodig voor de globale strafuitvoering. Immers, wij moeten weten dat vandaag straffen tot 3 jaar in de feiten niet uitgevoerd worden in de gevangenis. Dat is vandaag de realiteit. Dus, ook daarvoor is een crisisplan nodig, een crisisplan dat er ook in voorziet dat er 9 strafuitvoeringsrechtbanken komen in plaats van 6, dat er wordt geïnvesteerd in de alternatieven, en dat er een aanzienlijke uitbreiding komt van het kader van de justitieassistenten om precies de werkstraffen en het elektronisch toezicht wel degelijk te kunnen uitvoeren.

Er moet een crisisplan voor de strafuitvoering komen, houdende de opleiding van en de opwaardering van het statuut van de penitentiaire beambten, houdende de uitvoering van de wet-Dupont, en houdende de interneringsproblematiek.

Mevrouw de voorzitter, onze fractie zal een voorstel van crisisplan voor de strafuitvoering in de loop van de maand september aan de

qu'au Conseil des ministres du 20 juillet 2006, car aucun moyen n'était disponible au cours de cette législature.

Ce plan pluriannuel, qui ne sera mis en oeuvre qu'au cours de la prochaine législature, ne prévoit des moyens que pour l'acquisition d'un terrain à bâtir en vue de la construction d'une nouvelle prison à Termonde et non pour les travaux proprement dits. Par ailleurs, l'achat du terrain destiné à l'établissement pour personnes internées à Anvers a été reporté à 2009.

Nécessité fait loi. Le moment est venu de mettre sur pied un plan de crise en matière d'exécution des peines. Il faut élaborer un plan d'urgence sur le plan de la sécurité et de la capacité de la prison. Il faut casser le tabou qui entoure la création de nouveaux établissements pénitentiaires. Nous plaçons pour la construction de 2 000 nouvelles cellules. Nous devons agir avec davantage de célérité et de fermeté que ce que prévoit le plan pluriannuel.

En outre, nous avons également besoin d'un plan de crise global pour l'exécution des peines.

Il se trouve qu'actuellement, les peines jusqu'à trois ans ne sont pas exécutées. Un tel plan de crise impliquerait une augmentation du nombre de tribunaux de l'application des peines, nombre qui serait porté à neuf, ainsi qu'une augmentation du nombre d'assistants de justice. Il conviendrait aussi, selon nous, de revaloriser la profession d'employé pénitentiaire. Dans le courant du mois de septembre, mon parti soumettra une proposition de plan de crise aux autres partis.

La ministre ne peut rester sourde au cri de détresse poussé par le personnel de Termonde qui est plus que déçu par les maigres

andere fracties bezorgen, zodat wij het in volle openheid ten gronde kunnen bespreken.

Om te eindigen, mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, heb ik nog het volgende. Ik meen dat wij tegemoet moeten komen aan de noodkreet van het personeel, van de directies, van de administratie van het gevangeniswezen. Die mensen, mevrouw de minister, waren gisterenavond uitermate ontgoocheld over wat gisteren is toegezegd, of beter, wat niet is toegezegd.

Er is geen perspectief gegeven op een nieuwe gevangenis in Dendermonde. Er is ook geen perspectief gegeven op een nieuwe, coherente renovatie van de gevangenis, ondanks het feit dat er terzake een document bestaat dat werd uitgewerkt in 1999/2000 door de toenmalige directeur en de architect van de Regie der Gebouwen. Het document bestaat, begin eraan!

Men heeft gisteren alleen maar wat oplatwerk aangekondigd en ik meen dat dat niet het antwoord is op de huidige crisis. We zullen de crisis niet oplossen met het vernieuwen van celdeur nr. 15 en de vervanging van een aantal sloten.

De vragen die ik wou stellen, mevrouw de voorzitter, aan de minister van Justitie zijn de volgende. Hoe kon de ontsnapping van 28 gedetineerden verlopen?

Wat is het standpunt van de minister ten aanzien van de uitlatingen van minister Verwilghen, die gezegd heeft dat de Parti Socialiste de nieuwe gevangenis in Dendermonde heeft geblokkeerd?

Wanneer komt er een nieuwe gevangenis in Dendermonde? Of komt er een coherente renovatie van de gevangenis?

Wat is het standpunt van de minister met betrekking tot ons voorstel voor een crisisplan voor de strafuitvoering?

Wanneer komt er een nieuwe directeur-generaal voor de dienst Uitvoering van Straffen en Maatregelen? Komt er bijkomend personeel bij de diensten van het Gevangeniswezen in het algemeen en in de gevangenis van Dendermonde in het bijzonder?

01.05 Claude Marinower (VLD): Mevrouw de voorzitter, voor ons is de ontsnapping in de nacht van vrijdag op zaterdag uit de gevangenis in Dendermonde, gelet onder meer op de omvang en de wijze waarop het is kunnen gebeuren, een onaanvaardbaar incident.

De gevangenis van Dendermonde wordt naar gelang van de commentaren bestempeld als oud tot zeer oud. De leden van de commissie voor de Justitie in deze en vorige legislatuur weten allemaal dat de situatie in het gevangeniswezen en de verouderde instellingen geen nieuw fenomeen is. Het volstaat de mondelinge of schriftelijke vragen over het gevangeniswezen in het algemeen en

concessions de Mme Onkelinx. La perspective d'une nouvelle prison n'est pas encore précise ni tangible à leurs yeux et ils ne voient pas non plus se dessiner un projet cohérent pour l'établissement de Termonde alors qu'un plan avait pourtant été élaboré il y a des années. Hélas ! ce plan est resté à ce jour dans les tiroirs.

Comment se peut-il qu'une évasion ait pu se produire à une telle échelle?

Comment la ministre réagit-elle aux déclarations de son prédécesseur, Marc Verwilghen, selon lesquelles, en 2001, le PS a bloqué sciemment le dossier relatif au plan pluriannuel au niveau du conseil des ministres restreint?

Quand Termonde sera-t-elle enfin dotée d'une nouvelle prison? Ou l'option d'une rénovation complète sera-t-elle retenue? Dans l'affirmative, quand cette rénovation sera-t-elle effectuée?

Quand un nouveau directeur général du service Exécutions des peines et Politique pénitentiaire sera-t-il nommé?

Que pense la ministre des idées-force du plan de crise relatif aux établissements pénitentiaires que mon parti a élaboré?

L'établissement de Termonde pourra-t-il compter sur la désignation de membres du personnel pénitentiaires supplémentaires?

01.05 Claude Marinower (VLD): Personne ne peut nier que de nombreuses prisons de notre pays soient fort vétustes et décrépies, ni que ce problème ne date pas d'hier.

On comprend difficilement comment des criminels ayant commis des actes assez graves et les membres d'une même bande

over de gevangenis van Dendermonde in het bijzonder tijdens deze legislatuur erop na te lezen om tot het besef te komen dat het geen nieuw probleem is.

Ik zal in deze eerste uiteenzetting zo beknopt mogelijk trachten te zijn. Naar aanleiding van het antwoord van de minister zal ik eventueel nog bijkomende vragen stellen.

Bij hetgeen dit weekend in Dendermonde heeft plaatsgevonden, kunnen een aantal specifieke vragen worden gesteld.

Ten eerste, heeft het fenomeen waarbij zwaardere criminelen van eenzelfde rondtrekkende bende – er worden trouwens veel inspanningen geleverd om dergelijke bendes aan te houden – in eenzelfde cel worden geplaatst, misschien te maken met het verhogen van de "rust" in de gevangenis? Of dat ook daadwerkelijk de reden is, zal misschien blijken uit het antwoord van de minister. Het staat alleszins vast dat zij in eenzelfde cel zaten.

Ten tweede, er is het schijnbare gemak waarmee die ontsnapping heeft kunnen plaatsvinden. Enkele gevangenen bleken over een mes te beschikken. Blijkbaar kregen zij, als was het niets, een deur uit haar hengsels, om dan met een soort van loper – ik moet me daarbij iets indenken alsof een poetsvrouw in een hotel over een passe-partout beschikt – alle deuren te kunnen openen. Achtentwintig mensen ontsnappen uit de gevangenis van Dendermonde zonder dat er blijkbaar een soort van veiligheidssas was, met camera's die al dan niet werkten. Dat zijn details die door collega's reeds naar voren zijn gebracht en waarop ik nu niet verder zal ingaan. Ik neem wel aan – dat was de hoofdmoot van mijn vragen, en dat zal het ook blijven – dat de minister in haar antwoord daarop verder zal ingaan.

Ja, binnen deze legislatuur zijn er aangaande het gevangeniswezen maatregelen genomen, waarbij de bedenking, niet nu, maar ook al eerder, werd gemaakt dat er een groot verloop van tijd is tussen het moment waarop er een beslissing wordt genomen en het moment dat er uitvoering aan gegeven kan of zal worden. Het begint met de aankoop van grond. Het gaat over een ingewikkelde tot zeer ingewikkelde procedure, die moet leiden tot de uiteindelijke uitbouw en opening van een gevangenis. Ik heb dat meegemaakt met een aantal andere gebouwen; het gaat niet alleen om het gebouw van Hasselt, dat recent nog geopend werd.

De vraag die daaraan gekoppeld moet worden, luidt of het moderniseringsprogramma, het meerjarenplan, door het bijzonder zwaar, omvangrijk en onaanvaardbaar incident in Dendermonde, niet versneld kan of moet worden. Moeten er terzake geen dringende maatregelen genomen worden? Het gaat niet alleen om de instelling van Dendermonde, want ik heb begrepen dat Dendermonde op dat vlak niet de enige is. Vandaar dat ik in mijn ingediende vragen, die ik straks nog zal toelichten, ook gevraagd heb of er tegenwoordig in België nog andere gevangenissen zijn waar de toestand even kritiek is, niet alleen gelet op de ouderdom van de gevangenissen.

Moeten er voor de gevangenissen geen prioriteiten gesteld worden om verscherpte veiligheidsmaatregelen in te voeren door middel van camera's, deuren en andere maatregelen?

ont pu être logés dans une même cellule de la prison de Termonde. Il est également frappant de constater avec quelle facilité l'évasion a pu s'opérer. Il a suffi de posséder un passe-partout pour ouvrir toutes les autres cellules. Pourquoi n'y avait-il pas de sas de sécurité et qu'en est-il des caméras?

Je puis moi aussi concevoir que la construction de nouvelles prisons constitue un processus long et complexe mais ne pourrait-on accélérer ce processus pour un certain nombre de cas urgents? À cet égard, je songe bien entendu à Termonde mais également à d'autres établissements tout aussi vétustes.

La ministre a-t-elle déjà une idée des circonstances exactes de cet incident à Termonde? Les résultats de l'enquête administrative sont-ils déjà connus?

Quels aménagements a-t-on apportés dernièrement au niveau de la sécurité dans les prisons de notre pays et quelles autres mesures prévoit-on encore?

L'incident de Termonde influe-t-il sur la conception de la ministre quant à l'organisation de l'administration pénitentiaire en Belgique?

Gevaarlijke criminelen worden soms, ik denk omwille van het gemak van het onderzoek, in eenzelfde gevangenis ondergebracht. Iedereen die de Justitie van dichterbij volgt, weet echter dat het zich ook regelmatig voordoet dat, mits speciale veiligheidsmaatregelen, mensen uit zwaarder beveiligde instellingen overgebracht worden in het kader van een onderzoek of in het kader van procedures die voor de rechtbank worden gevoerd. Op die wijze zouden incidenten zoals in Dendermonde, of herhaling ervan, kunnen worden vermeden. Daarover heb ik een aantal bijkomende vragen.

Mevrouw de voorzitter, u signaleert mij dat ik moet afronden.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen.

Ten eerste, wat zijn de uitslagen van het onderzoek dat tot nu toe gevoerd werd in Dendermonde? Wat is er gebeurd? Hoe is dat in zijn werk gegaan?

Ten tweede, in welke veiligheidsaanpassingen voorziet u op zeer korte termijn in de gevangenis van Dendermonde naar aanleiding van hetgeen zich heeft voorgedaan?

Ten derde, tot welke aanpassingen op korte, middellange en lange termijn zet dit evenement u aan om als dringende noodmaatregelen of ingrepen te nemen? Zal dit zware incident enige invloed hebben op de onmiddellijke toekomst? Door collega's Battheu, Taelman en Borginon werden al regelmatig vragen gesteld inzake het elektronisch toezicht en het uitzitten van straffen door buitenlanders in de landen van herkomst. Ook andere maatregelen werden regelmatig bij u aangekaart. Dit lijkt het moment om ons daarover een stand van zaken te geven.

01.06 Dylan Casaer (sp.a-spirit): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de vice-eerste minister, de massale ontsnapping uit de Dendermondse gevangenis beroert duidelijk de gemoederen, zowel in de Wetstraat als daarbuiten. Als lid van deze commissie en zelf afkomstig uit de regio, volg ik dit dossier op de voet.

De Dendermondse gevangenis dateert van 1863. In de zestiger jaren was er een eerste renovatie en begin de negentiger jaren was er nog wat oplapwerk, maar sedertdien werden verdere werken uitgesteld in afwachting van een definitieve beslissing over een nieuwbouw. In mei van dit jaar stelde ik u een parlementaire vraag naar aanleiding van een aantal klachten die mij ter ore was gekomen. U deelde mij toen mee dat de Regie der Gebouwen, een bevoegdheid van minister Reynders, een aantal dringende werken zou uitvoeren inzake veiligheid, hygiëne en brandveiligheid. De nieuwe deuren waarvan sprake zouden toen al besteld geweest zijn, maar werden door een latere beslissing afgevoerd of voorzien voor Everberg en niet voor Dendermonde.

De slechte staat van onze gevangenissen en van het gebouw van Dendermonde is geen recent fenomeen. Begin negentiger jaren was er het bezoek van een Europees comité inzake het gevangeniswezen dat een aantal Belgische strafinstellingen bezocht en daarover een erg kritisch rapport publiceerde. Het lijkt mij dan ook nuttig naar aanleiding van deze vraagstelling en buiten de concrete omstandigheden om van de ontsnapping en wat er nu de volgende

01.06 Dylan Casaer (sp.a-spirit): En mai dernier, la ministre a annoncé que des travaux de rénovation étaient prévus dans l'établissement de Termonde. Ces derniers n'ont cependant pas été effectués. Ainsi, les nouvelles portes ont été affectées à un autre site.

L'État de vétusté de nos prisons ne date pas d'hier. Il y a une quinzaine d'années, un comité européen qui avait effectué une visite dans notre pays avait rendu un rapport particulièrement critique sur l'état des prisons. Un aperçu des rénovations et travaux effectués ou non dans les prisons illustrerait clairement les options prises au niveau politique.

Le personnel de Termonde est préoccupé. Les détenus sont trop nombreux par rapport au personnel. Les membres du

weken en maanden aan maatregelen nodig is en te gebeuren staat, dat men ons inzicht geeft in de historiek van de investeringen in het gevangeniswezen, het aantal ontsnappingen gedurende de voorbije tien jaren alsook de historiek van het dossier van de gevangenis van Dendermonde. Dit laat de commissie toe een en ander in een breder perspectief te bekijken, het laat sommigen toe het geheugen op te frissen en het helpt de vrienden van de pers om alert te zijn voor mensen die bezig zijn met de geschiedenis te schrijven of te herschrijven.

Ik ben zelf gisteren even ter plaatse geweest en heb kunnen vaststellen dat er veel vragen en ongerustheid zijn bij de cipiers. Zij vragen, terecht denk ik, bijkomend personeel. Daarover vindt er morgen een plaatselijk overleg, een BOC, plaats op het niveau van de gevangenis. Zij zeggen dat bij vergelijking van de ratio, van het aantal gedetineerden en het aantal cipiers, Dendermonde slechter af is dan een aantal andere gevangenissen. Ik denk dat dit zeker moet worden bekeken.

Zij vragen ook dat, in afwachting van een nieuwbouw, het aantal gevangenen wordt beperkt en dat er geen zware jongens bij wijze van tuchtmaatregelen worden overgeplaatst naar Dendermonde, want blijkbaar is dat in het verleden ook gebeurd. Bovendien, en niet onbelangrijk, vragen zij een betere opleiding van de cipiers. Blijkbaar is het zo dat cipiers - soms zijn dat jongen gasten van 18, 19 of 20 jaar - na een korte opleiding van een maand de sleutels krijgen en zelf op pad moeten, zonder verdere inlooperperiode of stage. Ook vragen zij dat men bij het bevolken van de cellen rekening houdt met het feit dat men niet te veel zware jongens en zeker geen jongens van dezelfde criminele bende zou samen zetten in een cel. Deze vragen lijken mij gerechtvaardigd en belangrijk om te worden onderzocht, ook al beseffen de cipiers dat niet alles van vandaag op morgen zal kunnen worden geregeld.

Ook de sp.a is vragende partij dat er dringend werk wordt gemaakt van een nieuwe gevangenis in Dendermonde. Hiervoor is ook vereist dat de stad Dendermonde het ruimtelijk structuurplan aanpast want de nieuwe locatie is thans ingekleurd als woonuitbreidingsgebied. De sp.a is ook voorstander van een globale audit van onze gevangenissen. Dat dit bijkomende middelen zal vergen voor ons gevangeniswezen is dan ook niet meer dan normaal.

Op dit ogenblik moet de veiligheid van de cipiers, van de omwonenden en van de hele bevolking primeren. Ik denk niet dat de mensen behoefte hebben aan politieke spelletjes, aan politici die hun eigen grote gelijk komen uitroepen of aan grote inquisiteurs van justitie, maar wel aan concrete oplossingen. De bewuste deuren en sloten hingen er ook tussen 24 april 1998 en 12 juli 1999, een periode die collega Van Parys zich zal herinneren. Zij hingen er ook tussen 12 juli 1999 en 12 juli 2003, een periode die collega Verwilghen zich zal herinneren.

Ook de privatisering van gevangenissen, die blijkbaar sommigen nu prediken als een toveroplossing – collega Van Parijs pleitte daarvoor in april 2005 en bepaalde verlichte geesten van de vaderlandse politiek hebben dit idee vanochtend nog eens uit de kast gehaald – lijkt mij geen oplossing te zijn voor de problemen die zich nu stellen. Ik denk niet dat de sinterklaas van de privé-sector alle problemen van

personnel demandent donc un renforcement des effectifs et se plaignent qu'on transfère trop fréquemment des individus dangereux à Termonde. Ils souhaitent également une amélioration de la formation dispensée aux nouveaux gardiens.

Mon parti exige qu'une nouvelle prison soit érigée à Termonde et que les moyens alloués aux établissements pénitentiaires de notre pays soient fortement revus à la hausse. Nous plaçons également pour la réalisation d'un audit sur l'état des prisons belges. Rien ne sert de se livrer à de petits jeux politiques et de clamer que l'on avait raison: les précédents ministres de la Justice Van Parys et Verwilghen n'ont pas davantage réussi à améliorer la situation de la prison de Termonde. Si certains voient soudain la panacée dans la privatisation de l'administration pénitentiaire, je ne peux que les détromper: le secteur privé ne sera pas en mesure de résoudre tous ces problèmes.

het Belgische gevangeniswezen zal oplossen.

01.07 Patrick De Groote (N-VA): Mevrouw de minister, in Van Dale staat bij gevangenis: "Een gebouw waarin gevangenen in een verzekerde bewaring worden gehouden". Bij de verzekerde bewaring heb ik toch mijn bedenkingen. Tijdens uw beleid hebben wij immers kunnen vaststellen dat er een nieuwe trend is gezet. In onze samenleving kennen wij al sinds geruime tijd fenomenen zoals groepstherapie, groepsreizen, groepssessies, maar nu beleven wij de groepsontsnappingsen. Het is op het eerste gezicht misschien wel kostenbesparend voor de gevangenen, maar de opsporing zorgt ook voor een kostenplaatje voor het land, waarvan ik trouwens graag een overzicht zou krijgen. Het inzetten van een politiehelikopter, het inzetten van de federale reserve, het inzetten van het lokaal politiekorps, wat zal dat kosten, mevrouw de minister?

Het gemak waarmee 28 boeven anno 2006 uit de gevangenis van Dendermonde ontsnapten, grenst aan het ongelooflijke. Het is geen alleenstaand feit. Ons land heeft zich met dat zoveelste incident – ik zal ze niet allemaal opnoemen, want ze zijn reeds door mijn collega's aangehaald – alweer belachelijk gemaakt. Is dat de modelstaat, waarover eerste minister Verhofstadt en uzelf het altijd hebben?

U, mevrouw de minister, eerste minister Verhofstadt, de PS in haar totaliteit en de VLD blijven maar herhalen hoeveel er in de gevangenis wordt geïnvesteerd. Hoe komt het dan dat gevangenen zomaar over de celmuren huppelen, mevrouw de minister? Er zijn nog steeds schrijnende tekorten aan personeel. Onze gevangenis zijn hopeloos verouderd. Ze zijn overbevolkt. Zelfs het personeel voelt zich momenteel niet meer veilig.

Ik hoorde u gisteren zeggen dat er nieuwe deuren en sloten komen. Ik lees dan de verklaring van vakbondsafgevaardigden in de krant. Ik citeer: "Niet alleen de sloten van de celdeuren zijn versleten, maar ook de houten deuren zijn rot en moeten onmiddellijk worden vervangen. Wie niet binnen is geweest, gelooft het niet. Het gebeurt dat wij de celdeur op slot doen en de gevangene ons onmiddellijk daarna al op de schouder tikt". Dat zijn woorden van een cipier. Ik vind dat schrijnend. "Ze doen de sloten open met een lepel of een mes. De camerabewaking is een lachertje. Regelmatig vallen de monitoren uit". Dat gaat over Justitie, mensen. Het is 2006 in een zogenaamde modelstaat. Ik heb ze hier bij mij: een lepel en een mes. Wij eten daarmee, maar in de Belgische gevangenis maakt het deel uit van een ontsnappingspakket. Dat is ongelooflijk.

Iedere minister in ons land heeft plannen gemaakt. Alleen gaat alles veel te traag en ontbreekt het vooral aan continuïteit in het justitiebeleid. Plannen van vorige ministers, die degelijk waren, worden zomaar geblokkeerd. Ik vraag mij af of daarmee het algemeen belang wordt gediend.

Dit is een jarenlange verwaarlozing van één van de meest essentiële functies van de Staat. Er is dus inderdaad, zoals de heer Van Parys stelt, dringend een plan nodig en meer dan een zogenaamd vierjarenplan. Dat gaat over miljoenen, maar ik vrees dat dit plan – wanneer men alles op een rijtje zet – over ettelijke miljarden zal gaan. Zolang u dit niet als een prioriteit beschouwt, blijven we in een sukkelstraatje zitten en zullen er nog opendeurdagen volgen.

01.07 Patrick De Groote (N-VA): Selon le dictionnaire *Van Dale*, une prison est un bâtiment où les prisonniers sont maintenus en sûreté. Or, sous la ministre Onkelinx, nous sommes confrontés à une tendance aux évasions groupées.

J'aimerais que la ministre fasse aussi vite que possible la clarté sur le coût lié à l'utilisation d'un hélicoptère de police, de la réserve de la police fédérale et des corps de la police locale.

Il est inimaginable qu'en 2006, 28 détenus se soient évadés si facilement de la prison de Termonde. Ce nouvel incident ridiculise une fois de plus l'Etat-modèle dont ne cessent de parler le premier ministre et la ministre. Les partis gouvernementaux répètent sans arrêt que telle ou telle somme a été investie dans les prisons. Mais la vérité, c'est que des détenus se font la belle très facilement, qu'il y a un terrible manque de personnel, que les prisons sont vétustes et surpeuplées et que le personnel pénitentiaire ne se sent plus en sécurité.

Hier, la ministre a déclaré que de nouvelles portes et de nouveaux verrous seraient placés. Un gardien de prison a en effet déclaré dans la presse que les verrous des cellules étaient usés et que les portes étaient rouillées. Les détenus peuvent ouvrir les verrous avec une cuiller ou un couteau. Quant à la vidéosurveillance, la déconnecter est un jeu d'enfant. Tous les ministres ont élaboré des plans qui hélas, ont été exécutés beaucoup trop lentement. Mais en plus, aucune continuité n'est assurée sur le plan de la politique judiciaire. L'une des fonctions les plus essentielles de l'Etat est donc négligée depuis des années.

Dit alles heeft volgens sommigen te maken met de ideologie van uw PS, maar ik voeg er onmiddellijk de lakse houding van uw coalitiepartners aan toe, ook van de VLD. Voor ik mijn vragen stel, wil ik nog eens naar de krant verwijzen. Ik wil dit graag illustreren. U weet dat ik graag visualiseer: "Wij hadden al nieuwe sloten voor Dendermonde gekocht, maar nog niet geïnstalleerd omdat we de sloten nog wilden schilderen in dezelfde kleur als de celdeuren." Alstublieft, dit is toch pure kolder! Men heeft nu al die kosten voor het opsporen. Een paar potjes verf!

De **voorzitter**: (...)

01.08 Patrick De Groote (N-VA): Ik doe mij best, mevrouw de voorzitter. Ik zal proberen mijn repliek heel kort te houden.

Had dan een potje met verf en een borstel gevraagd, mevrouw de minister. Ik kon u dat bezorgen, maar nu zult u het alleen nog kunnen gebruiken om er de onkunde van deze regering dik mee in de verf te zetten. Dat is heel jammer.

Ik wil afronden, voor ik mijn vragen stel. De enige minister die iets zinnigs heeft gezegd over deze blunders, minister Verwilghen, wordt teruggefloten door zijn eigen partij en ik vermoed dat hij straks zelf nog ontslag zal moeten nemen.

Ik kom tot mijn vragen, mevrouw de minister.

Hoeveel ontsnapte gevangenen zijn er op dit ogenblik opnieuw opgepakt? Hoe kan het dat leden van een zelfde bende hun straf in dezelfde cel uitzitten? Klopt het dat een ladder is gebruikt om over de gevangenis muur te klimmen? Zo ja, van wie was die ladder en hoe kwam die daar terecht?

De cipiers hebben inmiddels het werk neergelegd en vragen extra veiligheidsvoorzieningen. Kunnen deze door u geboden worden? Wat is er aan de cipiers concreet verteld? Welk actieplan plant u op zeer korte termijn? Hoe is tijdens de staking van de cipiers en ook tijdens de komende werken, de veiligheid in en omtrent de gevangenis van Dendermonde georganiseerd?

Kunt u iets meer uitleg geven bij uw investeringsplan? Wordt daarvan ook versneld werk gemaakt?

Ik zou graag het kostenplaatje bij de opsporingen kennen. Dat zal waarschijnlijk niet voor vandaag zijn, want we hebben ze nog niet.

Waarom is een van de zwaarste criminelen van Gent onlangs overgeplaatst naar Dendermonde?

Die zaken liggen mij na aan het hart.

Voorts had ik willen weten – die gegevens kan ik later opvragen – hoeveel gedetineerden op dit ogenblik hun celstraf uitzitten in hun land van herkomst na eerder hier te zijn veroordeeld? Hoeveel mensen zitten op dit moment hun straf thuis uit, met een enkelband?

01.08 Patrick De Groote (N-VA): Un tel plan coûte des milliards. Tant que ce plan ne deviendra pas prioritaire, nous resterons dans l'impasse. Les convictions idéologiques du PS et le laxisme du VLD bloquent le dossier. M. Verwilghen, qui est le seul à avoir fait des déclarations sensées dans cette affaire, est rappelé à l'ordre par son parti.

Parmi les détenus évadés, combien ont-ils été réintégré la prison? Pourquoi les membres de la même bande purgent-ils leur peine dans la même cellule? Une échelle a-t-elle été utilisée pour franchir l'enceinte de la prison? À qui cette échelle appartient-elle?

Les gardiens grévistes demandent le renforcement des dispositifs de sécurité. Que leur a-t-on dit concrètement? Quel est le plan d'action de la ministre à très court terme? Comment la sécurité est-elle organisée actuellement au sein de la prison de Termonde et aux alentours?

J'aurais aimé obtenir davantage d'informations sur le plan d'investissement de la ministre. Peut-il être accéléré?

Pourquoi l'un des plus dangereux criminels de Gand a-t-il été récemment transféré à Termonde? Combien de détenus étrangers condamnés en Belgique, purgent-ils leur peine de prison dans leur pays d'origine? Combien de personnes purgent-elles leur peine en portant un

bracelet électronique?

01.09 Marie Nagy (ECOLO): Madame la présidente, madame la ministre, l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde a mis à nu ce qui pourtant est connu de tous, à savoir la situation catastrophique des prisons dans notre pays. Cette prison nécessitait des travaux de rénovation et votre communication de la veille dans les médias en atteste largement. Vous avez détaillé les travaux qui seront réalisés, à tel point qu'on a l'impression que, de cette manière, vous avez éludé le problème général lui-même. C'est comme s'il fallait un événement spectaculaire, une évasion amplifiée par les médias, pour qu'enfin, des mesures et des budgets soient décidés et mis en œuvre.

La question que chacun est en droit de se poser est de savoir pourquoi ces mesures n'ont pas été prises en temps utile car il s'agissait de situations parfaitement connues de vous, madame la ministre.

Madame Onkelinx, vous avez hérité d'un département, celui de la Justice, qui a connu un désinvestissement important depuis les années 80. Je ne souhaite pas ignorer le travail accompli; cependant, j'ai le sentiment qu'en ce qui concerne la justice pénitentiaire, celle-ci n'a pas été assumée avec l'attention qu'elle mérite puisqu'il s'agit d'une composante essentielle de la politique de sécurité et de justice.

J'en veux pour preuve trois éléments.

1. Le retard important dans la modernisation et la situation de délabrement des prisons, les conditions de vie des détenus, les conditions de travail des gardiens dans certaines prisons, avec les problèmes de sécurité que tout cela implique. Quand j'entends le discours de certains représentants de l'extrême-droite, je pense qu'il faut sans cesse le répéter: les prisonniers et les gardiens vivent dans des conditions de délabrement et d'insalubrité qui frisent parfois l'inacceptable en ce 21ème siècle.

2. La surpopulation récurrente et le manque de réponses politiques réelles à ce problème qui trouve ses causes essentiellement dans l'allongement de la durée de séjour des détenus en prison, dans l'allongement des peines et dans la restriction des libérations conditionnelles. C'est une réalité. On a rappelé les plans de sécurité de 1996 et de 2000 des ministres De Clerck et Verwilghen. Des réflexions y étaient faites sur la situation des prisons et leur équipement. Il y figurait aussi quelque chose dont on ne parle plus, à savoir la mise en œuvre d'une réelle justice réparatrice, avec les moyens adéquats, avec la modification nécessaire de la loi pénale et qui constituait une réponse structurelle à un problème connu et récurrent: la surpopulation. Le gouvernement actuel n'y apporte pas de réponse suffisante.

3. La non-application du texte de la loi "Dupont", parue pourtant au Moniteur belge en février 2005 et qui avait fait l'objet d'études et d'un consensus assez large au niveau du parlement. On peut s'en étonner.

C'est donc pratiquement à la fin de la législature et après l'évasion de 28 détenus que l'on annonce, dans l'urgence, les mesures de sécurisation de la prison de Termonde.

01.09 Marie Nagy (ECOLO): De ontsnapping uit de gevangenis van Dendermonde heeft nog maar eens duidelijk gemaakt in welke rampzalige toestand de gevangenis in ons land verkeren. Die gevangenis diende gerenoveerd te worden. Gisteren heeft u een gedetailleerd overzicht gegeven van de werken die zullen uitgevoerd worden. Blijkbaar was er een spectaculaire ontsnapping nodig opdat die budgetten eindelijk zouden worden aangesproken. Waarom werden die maatregelen niet tijdig genomen?

Sinds de jaren '80 werd er steeds minder in het departement Justitie geïnvesteerd. Er is wel een en ander gerealiseerd, maar het penitentiair beleid kreeg niet de aandacht die het verdiende. Ik denk bijvoorbeeld aan de onmenselijke levensomstandigheden in sommige gevangenis, het probleem van de overbevolking dat steeds opnieuw opduikt en het gebrek aan een volwaardig politiek antwoord hierop en tot slot de niet-toepassing van de wet Dupont die nochtans reeds in februari 2005 in het *Staatsblad* werd bekendgemaakt. Op het einde van deze zittingsperiode maakt men nog snel enkele beveiligingsmaatregelen voor de gevangenis van Dendermonde bekend.

Welke zijn de resultaten van het intern administratief onderzoek dat naar aanleiding van de ontsnapping werd opgestart? Kan u ons meedelen wie precies welke verantwoordelijkheid draagt? Welke middelen worden nu reeds ingezet of zullen in de toekomst worden ingezet om effectief op de veiligheidstoestand in de gevangenis toe te zien?

Mme la ministre peut-elle nous communiquer les résultats de l'enquête administrative interne menée à propos de cette évasion, nous détailler les responsabilités et nous informer au sujet des moyens mis en œuvre afin d'opérer un suivi effectif de l'état de sécurité des établissements pénitentiaires?

01.10 Karine Lalieux (PS): Madame la présidente, madame la vice-première ministre, avant d'aborder plus précisément la problématique des évasions de Termonde, je voudrais dire que grande fut ma consternation lorsque j'ai entendu et lu les commentaires et les réactions de certains de mes collègues, en particulier des anciens ministres de la Justice.

Quand je vois le travail colossal accompli sous cette législature, je demande aux donneurs de leçons un peu d'honnêteté et de modestie.

En tant que criminologue, j'accorde, depuis plus de 15 ans, une attention particulière à cette matière.

Madame, depuis que vous êtes ministre, c'est la première fois que l'on envisage une politique pénitentiaire globale. Il suffit de penser au statut interne des détenus (loi de principe); si nous avons commencé le travail sous la précédente législature, le manque d'enthousiasme - c'est le moins que l'on puisse dire - du ministre Verwilghen nous a empêchés d'aboutir. Toutefois, nous y sommes parvenus, grâce à vous, chers collègues, enfin du moins certains d'entre vous, puisque nous n'étions pas très nombreux - deux, voire trois - lors des visites de prisons, ce qui indique que l'intérêt des commissaires pour les prisons n'a pas toujours été général! De plus, nous avons également pu réussir grâce à Mme la ministre qui nous a permis de travailler longuement sur cette loi au sein de notre commission.

J'ajoute que nous avons enfin - et nous l'attendions depuis plus de 15 ans - le tribunal de l'application des peines et le statut externe des détenus; la gestion des peines reviendra ainsi très justement au pouvoir judiciaire.

Parallèlement, des plans d'engagement de surveillants, une formation améliorée - même s'il convient de reconnaître qu'elle n'est pas optimale -, une augmentation des équipes psychosociales, un développement de la justice réparatrice, un cadre légal pour la médiation pénale, même en prison, ainsi qu'un accord avec le ministre de la Santé pour les internés ont été réalisés. À tout cela s'ajoute la réforme de la loi de 1965, avec la création d'une prison pour les jeunes mineurs délinquants dessaisis.

Mais, quoi qu'en pensent certains, la prison n'est pas la panacée. Aujourd'hui, les peines alternatives décollent. Je vous rappelle que l'ex-ministre de la Justice n'en voulait pas! Il préférerait la répression et son "snelrecht" qui, par ailleurs, n'a jamais fonctionné. Ici aussi, la ministre de la Justice a augmenté le personnel d'encadrement et le suivi des peines alternatives.

Enfin, je crois que nous devrions réfléchir ensemble pour faire du bracelet électronique une peine autonome.

Quel ex-ministre de la Justice peut-il faire valoir un tel bilan? Il est

01.10 Karine Lalieux (PS): Ik sta verstoeld van de reacties van mijn collega's, met name van voormalige ministers van Justitie.

Als ik zie hoeveel werk er tijdens deze legislatuur reeds werd verricht, durf ik degenen die ons vandaag de les willen spellen toch wel om enige eerlijkheid en bescheidenheid verzoeken. Voor het eerst wordt er immers een globaal strafbeleid in het vooruitzicht gesteld. De werkzaamheden werden reeds tijdens de vorige legislatuur aangevat, maar door het gebrek aan enthousiasme van de heer Verwilghen hebben we ze niet tot een goed einde kunnen brengen. Bovendien kunnen we eindelijk over een strafuitvoeringsrechtbank beschikken en is er een regeling voor de externe rechtspositie van de gedetineerden. Andere verwezenlijkingen betreffen de geplande aanwerving van bijkomende bewakers, een betere opleiding, de versterking van de psychosociale teams, de ontwikkeling van het herstelrecht, een wettelijk kader voor de strafbemiddeling evenals een akkoord met de minister van Volksgezondheid over de geïnterneerden. Voorts werd de wet van 1965 hervormd en vinden de alternatieve straffen ingang. De vorige minister van Justitie was daartegen gekant. Hij gaf de voorkeur aan repressieve maatregelen; zijn snelrecht heeft echter nooit naar behoren gewerkt.

We zouden nog verder moeten nadenken over de manier waarop we van het elektronisch toezicht een autonome straf kunnen maken.

tellement facile de critiquer à partir de faits exceptionnels. Chers collègues, construire des prisons sans politique globale de réinsertion, comme on l'a proposé, n'est en rien une solution.

Pour en revenir aux évasions, à mon sens, cet incident ne doit pas laisser croire que nos prisons sont des passoires. En effet, interrogée en juillet, madame la ministre, vous aviez alors communiqué à la Chambre les chiffres correspondant aux évasions survenues ces dernières années. La régression est manifeste depuis dix ans, évidemment avant l'événement de Termonde, et ce malgré l'accroissement continu de la population carcérale. Ce fait est confirmé par des professeurs d'université dans la presse d'hier.

Madame la ministre, voici quelques questions particulières sur les évasions de Termonde.

- Quels sont les résultats de l'enquête administrative?
- Où en sont les négociations avec les syndicats et les surveillants de prison?
- Quel bilan peut-on tirer de ce qui a été entrepris depuis votre entrée en fonction pour moderniser et sécuriser nos prisons? Que reste-t-il à faire?
- Les travaux nécessaires sont-ils planifiés pour répondre aux urgences et aux besoins?

01.11 Charles Michel (MR): Madame la ministre, entre la réaction totalement négative du CD&V et la vision toute rose du PS, je défends pour ma part un point de vue plus nuancé. Bien entendu, nous souhaitons entendre vos explications sur les faits objectifs. Quels sont les premiers résultats des enquêtes internes qui ont été demandées?

Cette succession d'évasions - et le chiffre de vingt-huit est particulièrement frappant! - conduit à ternir l'image des institutions, et notamment des établissements pénitentiaires. Il est donc légitime que les parlementaires expriment le vœu de voir ce dossier inscrit à l'ordre du jour du débat politique.

Par souci de précision, je voudrais savoir si, alors que le projet "Dupont" concernant le statut des détenus a été déposé - et c'est une excellente initiative -, suffisamment d'attention avait été consacrée à la situation des prisons. Je pense en particulier au personnel des prisons, qui accomplit un travail extrêmement difficile et courageux dans des conditions fort détériorées, on le sait.

Estimez-vous que les cadres actuels sont suffisants? On raisonne constamment en se référant au taux d'occupation par comparaison avec les cadres. Mais ces derniers sont-ils en nombre suffisant? De quand datent-ils? Quand a-t-on identifié pour la dernière fois l'état des besoins en personnel? Pouvez-vous vous exprimer sur les conditions de la formation du personnel? Les avancées en ce domaine vous semblent-elles suffisantes? Qu'est-il entrepris pour tenter d'améliorer les conditions de travail?

Welke gewezen minister van Justitie kan zich op een dergelijke balans bogen? Het is al te gemakkelijk om uitzonderlijke gebeurtenissen aan te grijpen om kritiek te spuien. Om succesvol te zijn moet de bouw van gevangenissen gepaard gaan met een algemeen reclasseringsbeleid.

Om terug te komen op de ontsnappingen, door dit incident mag niet de indruk ontstaan dat onze gevangenissen zo lek als een zeef zijn. Uit de cijfers over de ontsnappingen van de jongste jaren blijkt immers een duidelijke terugval, terwijl het aantal gevangenen over dezelfde periode gegroeid is.

Wat zijn de resultaten van het administratief onderzoek en de onderhandelingen met de vakbonden van de cipiers? Welke balans kan u op het stuk van de modernisering en de beveiliging van de gevangenissen voorleggen?

01.11 Charles Michel (MR): De CD&V ziet alles zwart, terwijl voor de PS alles rozegeur en maneschijn is. Ik zal een genuanceerder standpunt innemen dat daar ergens tussenin ligt.

Tot welke vaststellingen heeft het onderzoek geleid?

Heeft men tijdens de bespreking van het ontwerp-Dupont betreffende de rechtspositie van de gedetineerden voldoende aandacht aan de toestand van de gevangenissen besteed?

Volstaan de huidige personeelsformaties? Wanneer werden ze vastgelegd? Wanneer werden ze voor het laatst herzien? Hoe staat het met de opleiding van het personeel? En met de verbetering van de arbeidsomstandigheden? Werden er richtlijnen uitgevaardigd inzake de organisatie van het toezicht?

Je souhaiterais également savoir si des directives sont données aux prisons concernant l'organisation de la surveillance? Existe-t-il des normes minimales à cet égard? Certains médias ont expliqué que, pendant la nuit, on comptait trois gardiens pour deux cents détenus. S'agit-il d'une règle générale et d'une norme validée par le cabinet ministériel? Si cela répond bien à une norme, celle-ci vous paraît-elle adaptée ou bien devrait-elle être modernisée?

Ensuite, un point très important est l'incrimination de l'évasion. Aujourd'hui, notre système pénal ne punit pas l'évasion. Christine Defraigne, au Sénat, a déposé voici deux ans une proposition pour incriminer l'évasion, comme c'est par exemple le cas en Italie. Nous souhaitons ardemment que ce débat permette de discuter de la poursuite pénale de l'évasion. En effet, une décision de justice est prise, mais n'est pas respectée par celui qu'elle vise. Ce me semble être, en soi, un motif suffisant pour parler d'infraction pénale. Cela éviterait de donner l'impression que l'on poursuit l'évasion par le truchement de voies indirectes; je parle de la sanction d'infractions commises à l'occasion de la fuite, comme c'est le cas aujourd'hui.

Enfin, j'en viens à la situation des détenus étrangers. Il convient de se montrer nuancé à ce propos et de ne pas tomber dans la démagogie. Toutefois, il me semble important de garder à l'esprit le nombre de détenus étrangers dans nos prisons par rapport au nombre de détenus belges, sachant que si ce nombre peut apparaître proportionnellement plus élevé, c'est certainement lié aux conditions de la détention préventive qui entraînent une probabilité plus importante qu'un détenu étranger puisse s'échapper et rentrer dans son pays d'origine.

Par contre, à plusieurs reprises, le gouvernement et vous-même avez évoqué les nécessaires accords de coopération avec des pays étrangers pour permettre plus fréquemment à des détenus étrangers de prêter leur peine d'emprisonnement dans leur pays d'origine. J'aimerais donc savoir quel est le chiffre pour cette année de détenus vis-à-vis desquels de tels accords ont été exécutés. À quoi pouvez-vous vous engager en termes d'effort supplémentaire? C'est une manière de lutter contre la surpopulation dans nos prisons.

Ce sont les quelques questions que je souhaitais vous poser en complément de celles qui ont déjà été émises.

01.12 Melchior Wathelet (cdH): Madame la présidente, madame la ministre, nous avons entendu parler abondamment de ce dossier: nous ne sommes pas dans le cadre d'un fantasme. En effet, de nombreuses personnes se sont évadées et nous sommes donc proches du cauchemar. Vingt-huit personnes qui parviennent à s'évader le même jour, au même moment, constitue un record, selon la presse.

Il est vrai qu'indépendamment du nombre, la manière dont s'est déroulée cette évasion est impressionnante. J'avoue n'avoir pas pris les ustensiles avec moi, mais il s'agit d'un couteau et d'une fourchette. Les évadés de Verviers ont, eux, utilisé des draps de lit. Tout cela tend à faire sourire. Pourtant, il en va de la sécurité de nos prisons, ce qui interdit d'en rire.

Le deuxième élément est le nombre de gardiens présents cette nuit-là

Bestaan er minimumnormen? Moeten die niet herzien worden?

Moeten we niet van deze gelegenheid gebruik maken om het over de strafbaarstelling van de ontsnapping te hebben? Het niet-naleven van een gerechtelijke beslissing rechtvaardigt het opleggen van een strafrechtelijke sanctie.

Het feit dat er meer buitenlanders dan Belgen in onze gevangenissen vertoeven, valt natuurlijk te verklaren door de vereisten van het systeem van de voorlopige hechtenis. Hoe staat het evenwel met de uitvoering van de samenwerkingsakkoorden die het mogelijk moeten maken dat buitenlandse gedetineerden hun straf in eigen land uitzitten?

01.12 Melchior Wathelet (cdH): Wat we nu meemaken, lijkt wel een nachtmerrie. De gelijktijdige ontsnapping van 28 gevangenen is een triest record, en dan wil ik het nog niet eens hebben over de manier waarop een en ander is gebeurd.

Slechts drie cipiers stonden die nacht in voor het toezicht op iets minder dan 200 gevangenen. Ik vind dat nogal weinig, temeer daar ze tijdens hun staking door 14 politiemensen werden vervangen, wat me al wat realistischer lijkt.

à la prison: ils étaient trois. Voilà qui semble constituer le cadre normal pour un peu moins de 200 détenus: cela paraît peu. À titre d'exemple, ces 3 gardiens aujourd'hui en grève ont été remplacés par 14 policiers pour assurer le même service: c'est nettement supérieur et semble davantage correspondre au nombre de gardiens nécessaires.

La situation de la prison de Termonde est bien connue; le rapport d'activités de 1999 rédigé par la direction générale des établissements pénitentiaires soulignait déjà tous les problèmes de la prison. De même, différentes questions vous ont déjà été posées sur la politique pénitentiaire. Ma première interpellation lorsque je suis devenu député en 2003 s'intitulait "la situation dramatique dans les prisons". En 2004, j'avais changé l'adjectif de ma question et je vous interrogeais sur la situation "déplorable" dans nos prisons. En 2005, je vous interpellais à nouveau sur le manque de sécurité dans nos prisons. Il s'agit donc d'un problème récurrent qu'on ne réglera pas en deux temps trois mouvements.

Le mal est profond et il est présent depuis longtemps. On sait qu'il existe et il existe dans toutes les prisons du royaume, en tout cas dans de nombreuses d'entre elles. Tout nous l'indique: les événements récents de la prison de Verviers, le reportage sur la prison de Tournai diffusé ce matin à la radio, les informations concernant la prison de Lantin où les gardiens disent que la prison tombe en ruine. À ce propos, il semble que la commune de Juprelle vous ait écrit à de nombreuses reprises pour que vous constatiez sur place le manque de sécurité à Lantin.

Quasi toutes les prisons présentent les mêmes types de problèmes en termes de sécurité et de conditions de travail pour les gardiens. Comment voulez-vous travailler correctement dans une telle infrastructure? Ce problème existe effectivement depuis longtemps et il ne pourra être résolu rapidement. Néanmoins, il faut avoir la volonté de le résoudre. Je me réjouis qu'aujourd'hui, il y ait enfin un consensus pour prendre cette politique à bras-le-corps.

Madame la ministre, mes questions sont claires. Quel est votre plan pluriannuel? Quelles sont les priorités que vous comptez fixer? Il faut bien sûr construire de nouveaux établissements mais il faut surtout ne pas oublier d'entretenir ceux qui existent. Si l'on construit de nouveaux bâtiments en laissant aller ceux qui existent, comme celui de Termonde, le problème ne sera pas résolu.

Au niveau du cadre, quelles avancées proposez-vous? Le cadre est-il également lié à la surpopulation carcérale? Aujourd'hui, le cadre est calculé sur la base d'un certain nombre de places disponibles. Or, la population réelle est nettement supérieure. On parle de 8.300 places alors qu'il y a effectivement 9.700 détenus. Le cadre doit être adapté en fonction de la population réelle en prison et non pas en fonction du nombre de places disponibles.

Vous savez également que la formation des gardiens est un dossier sur lequel je reviens régulièrement. Quelles sont vos propositions en cette matière?

À qui incombent les responsabilités? S'agit-il du service technique des établissements pénitentiaires, des services d'inspection technique

In een verslag uit 1999 werd de toestand van de gevangenis in Dendermonde al op de korrel genomen. In 2003, 2004 en 2005 heb ik interpellaties gehouden over de toestand waarin de gevangenissen verkeren. Het kwaad zit diep en raakt de meeste Belgische gevangenissen. Het probleem zal niet in een handomdraai kunnen worden opgelost. En dan moet er nog de wil zijn om het aan te pakken. Het verheugt me dat iedereen daar vandaag werk wil van maken.

Wat houdt het meerjarenplan van de minister in? Welke prioriteiten bevat het? Nieuwe gevangenissen bouwen is op zich niet slecht, maar de bestaande infrastructuur moet ook onderhouden worden.

Welke maatregelen zal de minister nemen om de personeelsbezetting uit te breiden? Beantwoordt de aanwezigheid van drie bewakers tijdens de nacht van de ontsnapping aan de vooropgestelde minimumnormen? Moeten die normen niet met de overbevolking in de gevangenissen in overeenstemming worden gebracht? Hoe denkt de minister de opleiding te verbeteren?

Welke verantwoordelijkheid dragen de technische inspectiediensten en de Regie der Gebouwen?

Welke opties dienen zich aan voor het strafbeleid in zijn geheel?

Klopt de bewering van voormalig minister Verwilghen dat het dossier betreffende de renovatie van de Dendermondse gevangenis in 2001 door de PS werd tegengehouden? Waarom gebeurde dat? Moet men eerst minister van Justitie worden om aandacht te hebben voor dit dossier? Welke oplossingen stelt u voor?

ou bien de la Régie des Bâtiments? Comment englobez-vous ces différents éléments dans le cadre du rapport rédigé à l'occasion de cette évasion à Termonde?

Quelles sont vos pistes pour dégager des moyens afin de maîtriser dans sa globalité la politique pénitentiaire au sens large? Il ne s'agit en effet pas uniquement des prisons, mais aussi les peines alternatives, les peines de travail, la justice réparatrice, les bracelets électroniques.

Enfin, madame la ministre, je me permets de revenir sur les déclarations d'un de vos prédécesseurs, M. Verwilghen; il disait que le dossier de la prison de Termonde avait été bloqué en 2001 en kern, par le PS. Vous y étiez donc déjà en tant que vice-première ministre. Est-ce vrai? Pourquoi l'avez-vous bloqué alors? A-t-il fallu que vous deveniez ministre de la Justice pour constater vraiment le problème des prisons en Belgique? Faut-il vraiment être ministre de la Justice et se rendre dans les prisons pour constater que le problème est réel? Je vous assure qu'en visitant ces prisons, on se rend compte du problème, des investissements nécessaires.

01.13 Greta D'hondt (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik neem na de deskundige interventie van collega Van Parys nog even het woord, omdat aan dit dossier natuurlijk ook een regionaal aspect is verbonden.

Mevrouw de minister, de gevangenis van Dendermonde is inderdaad honderdvijftig jaar oud en totaal versleten. Wij willen in de regio en in Dendermonde een gevangenis houden, maar dan een gevangenis die naam waardig. In de regio is er woede over twee grote punten. Ten eerste, men stuurt ons reeds jaren van het kastje naar de muur. Als gevangenen zoals nu massaal ontsnappen, probeert men ons dan te paaïen door te zeggen dat ze niet gevaarlijk zijn. Als ze niet gevaarlijk zijn, moeten ze ook niet in een gevangenis zitten. Dan moet men echter ook over een gevangenis beschikken.

Mevrouw de minister, in mijn kostschooltijd amuseerden wij ons met de ontdekking dat wij met de steel van een tandenborstel deuren konden openen. Natuurlijk was die kostschool geen gevangenis en waren wij geen gedetineerden. Dat men in een gevangenis midden in de stad Dendermonde kan ontsnappen door middel van eetgerei en een paar lakens, is hallucinant. Omdat wij op de hoogte waren van de toestand van de gevangenis van Dendermonde heb ik ook reeds aan uw voorganger, minister Verwilghen, begin 2003 indringende vragen gesteld wegens de uitrusting van de gevangenis en wegens problemen in de personeelsbezetting.

Ik heb dit herhaald, mevrouw de minister, in 2004 toen u minister was. Ik heb vraag en antwoord uit 2004 hier bij mij. U hebt mij toen gezegd dat er een engagement was en dat de gronden voor de nieuwe gevangenis zouden worden aangekocht in 2006. Opnieuw is dit niet waar. Mag ik u zeggen dat wij in de streek enorm tevreden waren toen in 1999-2000 een totaal renovatieplan op tafel lag voor de gevangenis van Dendermonde? Nadien heeft men gezegd dat dit niet nodig was, omdat wij op hele korte termijn een nieuwe gevangenis zouden krijgen. Iedereen was natuurlijk voorstander van een nieuwe gevangenis in plaats van een gerenoveerde gevangenis, maar wat hebben we nu, medio 2006? Geen renovatie en evenmin zelfs enig

01.13 Greta D'hondt (CD&V): Ce dossier revêt aussi un aspect régional.

La prison de Termonde a 150 ans et elle se trouve dans un état de décrépitude totale. Certes, nous voulons une prison dans la région de Termonde mais une prison digne de ce nom!

Cela fait des années qu'on nous dit de nous adresser ici ou là et maintenant, on essaie de nous amadouer en nous disant que les détenus qui se sont évadés ne sont pas dangereux. Mais c'est faux: s'ils n'étaient pas dangereux, ils ne devraient pas être en prison!

Que des détenus puissent s'évader d'une prison située en plein centre-ville au moyen d'ustensiles de cuisine et de draps est consternant.

Au début de 2003, j'avais déjà interrogé le ministre Verwilghen sur l'équipement et les effectifs à la prison de Termonde. J'ai reposé les mêmes questions en 2004. La ministre Onkelinx m'a répondu alors qu'un engagement avait été souscrit par son département en vue d'acquérir, en 2006, des terrains destinés à une nouvelle prison. Mais ce projet est lui aussi

uitzicht op een nieuwe gevangenis! Zelfs de gronden zijn nog niet aangekocht, wat u nochtans had beloofd.

Mevrouw de minister, we hadden deuren voor de gevangenis, maar u hebt ze naar een andere gevangenis gedaan. Nu komt er een deur om de deur van cel 15 te vervangen. Gelieve de andere gevangenissen er alstublieft van te verwittigen waar u die deur voor cel 15 gaat halen, zodat de cel in die gevangenis leeg gelaten wordt, of er ontsnapt nog eens een gevangene. Dat krijgen we: een deur voor cel 15.

Mevrouw de minister, dit is een justitiebeleid niet waardig! Wij weten natuurlijk ook waar Dendermonde ligt: in het noorden van Vlaanderen.

Mevrouw de minister, ik zal mij beperken tot vier vragengroepen.

Op welke wijze zijn de gedetineerden kunnen ontsnappen? Zijn cipiers daarbij bedreigd, in de juridische betekenis van het woord, door de gedetineerden?

Was u op de hoogte van veiligheidsproblemen in de gevangenis van Dendermonde? Zo ja, sedert wanneer? Welke maatregelen hebt u vervolgens genomen? Wat is de stand van de uitvoering van die maatregelen?

Wat is uw antwoord op de eisen van de beampten van de gevangenis van Dendermonde? Sinds eergisteren hebben zij hun werk neergelegd en zij zijn zeker nog zinnens om die staking vol te houden. Na de antwoorden die zij gisteren gekregen hebben, zijn zij niet alleen in staking, maar nog meer verbitterd. Het antwoord luidde dat de vleugels van de gevangenis van Dendermonde een na een ontruimd en veiliger gemaakt moeten worden; dat vijftien extra personeelsleden dienen aangeworven te worden en dat de capaciteit van de gevangenis dient teruggebracht te worden tot honderd tachtig gedetineerden.

Wat is de stand van zaken van het dossier van de op te richten nieuwe gevangenis in Dendermonde? Welke beslissingen heeft de vorige en de huidige regering in dat dossier genomen?

01.14 Laurette Onkelinx, ministre: Madame la présidente, l'évasion collective qui s'est produite à Termonde dans la nuit du 18 au 19 août est exceptionnelle par le nombre de détenus (28) qui se sont échappés. Dans l'histoire pénitentiaire de notre pays, les points de comparaison sont rares: évasion de 10 détenus à Lantin en 1980, 14 à Arlon en 1985, 19 à Merksplas en 1987 et 38 à Tournai en 1983.

En ce qui concerne le nombre global d'évasions pour les dix dernières années, nous sommes passés d'un chiffre record de 105 évasions d'établissements fermés en 1995, à 38 en 1996, 26 en 1998 et 20 en 2002. La situation s'est améliorée ces dernières années: 13 en 2003, 12 en 2004, 17 en 2005 et, avant les derniers événements, 5 en 2006.

resté lettre morte.

La présentation d'un plan de rénovation en 1999-2000 nous a ravis. Malheureusement, on nous a dit par la suite que ce plan n'était pas utile parce qu'une nouvelle prison serait construite. Aujourd'hui, nous sommes donc sans rien!

Des portes étaient disponibles mais elles ont été placées dans une autre prison. A Termonde, une seule porte va maintenant être livrée pour la cellule n° 15. Proviendra-t-elle d'une autre prison?

Comment les détenus ont-ils pu s'évader? Des gardiens ont-ils été menacés? La ministre avait-elle connaissance des problèmes de sécurité à Termonde? Quelles mesures a-t-elle prises et où en était leur mise en œuvre? Que pense la ministre des revendications des gardiens en grève? Quelles décisions ont été prises par les gouvernements précédent et actuel concernant la construction d'une nouvelle prison à Termonde?

01.14 Minister Laurette Onkelinx: De gezamenlijke ontsnapping uit de gevangenis van Dendermonde is uitzonderlijk door het aantal gevangenen dat erbij betrokken was. In de geschiedenis van ons gevangeniswezen vinden we weinig vergelijkingspunten: in 1980 ontsnapten 10 gedetineerden uit Lantin, in 1985 14 uit Aarlen, in 1987 19 uit Merksplas en in 1983 38 uit Doornik.

Wat het totaal aantal ontsnappingen betreft, is de toestand de jongste jaren er eveneens op vooruitgegaan: het aantal ontsnappingen is gedaald

van 105 in 1995 tot slechts enkele in 2006, de recente ontsnapping niet meegerekend.

Onmiddellijk nadat de feiten bekend waren geraakt, werd een administratief en gerechtelijk interventiedispositief ontplooid. Anderzijds - dit was mijn wens - ging een psychosociaal team onmiddellijk ter plaatse om de penitentiare beampten die rechtstreeks betrokken waren bij de ontsnapping, op te vangen. Naar wat de beampten mij hierover hebben verteld, hebben zij de ondersteuning door professionele hulpverleners uitstekend gevonden. De ondersteuning zal worden voortgezet zolang het nodig is.

Door de ontsnapping werd het onveiligheidsgevoel in Dendermonde versterkt. De huidige staking vertaalt dat gevoel. Maandagavond maakte mijn administratie me een gedetailleerde onderzoeksverslag over de feiten. Ook al worden menselijke fouten aangehaald, toch is het in essentie de verouderde staat van de infrastructuur en in minder mate ook de werkmethode, die aan de kaak worden gesteld.

De gevangenis van Dendermonde dateert van 1863. Al lang voor u minister van het departement was, mijnheer Van Parys, was de gevangenis verouderd en onaangepast. Gedurende al die jaren volgden verschillende personen mekaar op bij Justitie of bij de Regie der Gebouwen. Onze verantwoordelijkheid is collectief. Gezien de situatie van de penitentiare gebouwen, die ik erfde, zal ik vandaag een overzicht moeten geven van de beleidskeuzes die in het verleden werden gemaakt en van die die ons wachten.

Het is evenwel belangrijk om eerst de draad op te nemen van de ontsnapping om er de meest dringende lessen uit te trekken. Omstreeks 2 uur 's ochtends slaagde de twee gedetineerden die zich in cel nummer 15 van de A-vleugel bevonden, erin om de metalen omlijsting van hun celdeur, die van hout is, te verwijderen en het slot te forceren met behulp van de omlijstingsstaaf in kwestie.

Daar is de ontsnapping begonnen. Het is precies de zwakheid van het mechanisme van de sloten die de ontsnapping mogelijk heeft gemaakt. Anderzijds zijn ook de celdeuren zelf niet aangepast. Ze zijn van hout en niet volledig van metaal.

Eenmaal uit hun cel hebben de twee gedetineerden de penitentiare beampte die op die verdieping werkzaam was, bedreigd en gegijzeld met een tafelmes en een stuk van de spiegel van hun cel. Vervolgens hebben ze achtereenvolgens de twee overige bewaarders die hun collega ter hulp wilden snellen, de ene na de andere opgesloten. De beampten werden dan, onder bedreiging, ertoe gedwongen hun sleutels af te staan aan de gedetineerden. Ook hebben de gedetineerden alle communicatiemiddelen – telefoon, pc – verbroken waarmee de beampten alarm hadden kunnen slaan.

Na de bewaarders te hebben opgesloten en de deuren van vele andere cellen te hebben geopend met de onvreemde sleutels, zijn de gedetineerden erin geslaagd drie deuren te forceren die uitgeven op de binnenkoer. Eenmaal ze de binnenkoer hadden bereikt, zijn ze erin geslaagd over een eerste muur te klimmen met behulp van materiaal dat werd gebruikt voor de renovatiewerken van het sas van de gevangenis. Het is slechts op dat moment dat ze werden opgemerkt

Des mesures administratives et judiciaires ont immédiatement été prises et une équipe psychosociale a été envoyée sur place pour soutenir les gardiens concernés. Cette assistance psychologique sera maintenue aussi longtemps que nécessaire. Entre-temps, le sentiment accru d'insécurité au sein de la prison a conduit à une grève du personnel pénitentiaire.

Le rapport d'enquête détaillé rédigé par mon administration indique que quelques erreurs humaines ont été commises mais dénonce surtout l'infrastructure vétuste et les méthodes de travail. La prison de Termonde, qui date de 1863, était déjà vétuste et inadaptée bien avant que M. Van Parys devienne ministre de la justice. Différents ministres de la Justice et ministres compétents pour la Régie des Bâtiments sont collectivement responsables de cette situation. J'en ai hérité. C'est la raison pour laquelle je donne un aperçu des options politiques prises.

L'évasion de Termonde s'est produite après que la serrure de la cellule 15 de l'aile A ait été forcée et est donc due au mécanisme déficient des serrures des portes vétustes en bois des cellules. Les deux détenus ont menacé les gardiens avec un couteau de cuisine et un morceau de verre ; ces derniers ont été contraints de céder leurs clés et de déconnecter tous les moyens de communication et ont ensuite été enfermés. Les détenus ont ouvert les portes des cellules et trois portes vers la cour intérieure. Ils ont pu franchir le mur menant au sas de la prison grâce au matériel utilisé pour les travaux de rénovation. Ce n'est qu'à ce moment-là que l'alarme s'est déclenchée. La police s'est rendue

door de portier die, zowel bij de politie als bij de directeur van dienst, onmiddellijk alarm heeft geslagen.

De politie kwam zeer snel ter plaatse. Meteen daarna werd een appel uitgevoerd. Daaruit bleek dat 28 gedetineerden ontsnapt waren, waaronder 12 in voorlopige hechtenis zaten en 16 werden veroordeeld voor diefstal met geweld, slagen en verwondingen, en drugsfeiten. U weet dat 10 onder hen intussen weer werden ondergebracht in andere penitentiaire instellingen.

Comme j'ai pu l'expliquer partiellement, hier, lors du suivi d'une discussion avec les organisations syndicales, nous avons déjà pris des mesures d'urgence.

Pour ce qui concerne les serrures, depuis une dizaine d'années, l'administration pénitentiaire réclame des mesures fortes pour sécuriser Termonde. Force est de constater que les demandes sont restées lettre morte. Pour la première fois en décembre 2003, j'obtiens un accord entre les départements Justice et Régie des Bâtiments pour la prise en charge par la Régie, sur ses crédits ordinaires, du remplacement de toutes les serrures. Le crédit d'engagement ne sera effectivement dégagé par la Régie qu'en décembre 2005 et les travaux concrètement programmés pour septembre 2006. Hier, un accord a été trouvé pour les placer à partir du 28 août prochain.

Ten tweede, de celdeuren. Ook hier diende de penitentiaire administratie sinds meer dan tien jaar meermaals een aanvraag in. In 2000 werd uiteindelijk de vervanging overwogen van alle houten deuren door deuren van vol metaal.

De toenmalige minister ziet hiervan af om verschillende redenen. De eerste reden is een technische reden die door de Regie naar voren werden geschoven. Volgens de Regie was het hiervoor nodig de volledige deuroplijsting te wijzigen die thans boogvormig en van blauwe steen is.

De tweede reden is een budgettaire reden. De kostprijs per stuk voor de vervanging van de omlijsting, de plaatsing en de kostprijs van de deur zelf bedraagt 10.000 euro, maar er zijn 151 deuren.

De derde reden is van politieke aard. Mijn voorganger riep halt toe aan de renovatie en beveiligingswerkzaamheden die te Dendermonde waren overwogen omdat de constructie van een nieuw gebouw moest worden onderzocht.

Sta mij toe een gerucht de kop in te drukken. Als vice-eersteminister heb ik mij in de loop van de vorige legislatuur nooit moeten verzetten tegen de constructie van een nieuwe gevangenis te Dendermonde om de eenvoudige reden dat het dossier nooit op de Ministerraad is gekomen tussen 1999 en 2003. De Regie der Gebouwen heeft het mij bevestigd. Wij hebben er ook nooit over gesproken in de kern.

très rapidement sur les lieux et après l'appel, il s'est avéré que sur les 28 détenus évadés, douze étaient en détention préventive ; dans l'intervalle, dix d'entre eux sont à nouveau sous les verrous.

Tijdens ons gesprek met de vakbonden hebben we gisteren beslist enkele dringende maatregelen te treffen.

Wat de sloten betreft, vraagt het bestuur der Strafinrichtingen al meer dan tien jaar tevergeefs dat de gevangenis van Dendermonde beter beveiligd wordt. In december 2003 ben ik met de Regie der Gebouwen tot een akkoord over de vervanging van de sloten gekomen. Het vastleggingskrediet werd pas in december 2005 goedgekeurd en de werken waren voor september 2006 gepland. Gisteren hebben we beslist dat op 28 augustus met de vervanging van de sloten zal begonnen worden.

En ce qui concerne les portes des cellules, l'administration pénitentiaire a introduit des demandes à plusieurs reprises au cours des dix dernières années. En 2002, le remplacement des portes a été planifié mais le projet a finalement été abandonné pour des raisons techniques et budgétaires et mon prédécesseur a décidé d'interrompre les rénovations et de faire construire une nouvelle prison à Termonde.

Je ne me suis jamais opposée à la construction d'une nouvelle prison. La Régie des Bâtiments confirme que la construction d'une nouvelle prison à Termonde n'a jamais figuré à l'ordre du jour du Conseil des ministres au cours de la période 1999-2003. La question n'a en outre jamais été abordée au sein du cabinet restreint. J'étais au contraire favorable aux travaux de sécurisation ainsi qu'à la

Anderzijds zie ik geen enkele reden die mij zou hebben aangezet om beveiligingswerkzaamheden of de constructie van een nieuw gebouw te weigeren. Mijn werk als minister van Justitie bewijst het tegendeel. Voor het eerst bekwam ik het akkoord van de regering voor de beveiligingswerkzaamheden, maar ook voor de constructie van een nieuwe gevangenis.

Ik kom terug op de vervanging van de deuren. Gisteren deed ik het volgende voorstel aan de vakbonden: onmiddellijke plaatsing van een nieuwe deur ter vervanging van de deur van cel 15. Het gaat om een prototype deur van vol metaal, die geen grote werkzaamheden voor de omlijsting vereist. Na de evaluatie van de doeltreffendheid ervan zullen, in overleg met de vakbonden, alle houten deuren van de cellen van de gevangenis van Dendermonde in de komende maanden worden vervangen. De regie bevestigt ons dat vanaf dit jaar, 2006, een belangrijk deel van het werk kan worden gerealiseerd.

En ce qui concerne les procédures d'alarme et les caméras, il convient ici aussi de tirer des leçons, que ce soit pour la formation des agents aux mesures de sécurité à appliquer dans de telles situations ou au sujet des moyens techniques mis à leur disposition. À cet égard, les décisions suivantes ont été prises hier:

- Les agents sont équipés désormais de talkies-walkies.
- L'alarme qui peut être enclenchée au départ d'un téléphone portable sera reprogrammée pour arriver directement chez le portier de nuit, à l'extérieur du cellulaire, afin qu'il puisse avertir les forces de l'ordre.
- Pour permettre une détection plus rapide des incidents, une évaluation du système de caméras est en cours sur place, aujourd'hui même. J'attends les conclusions pour remplacer immédiatement les caméras défectueuses, mais aussi pour programmer éventuellement les caméras supplémentaires.

D'autres mesures visant à améliorer la sécurité de Termonde ont été prises. Pour sécuriser le périmètre extérieur, la pose d'un fil à haute tension réclamée depuis plusieurs années à la Régie sera prochainement réalisée. La Régie s'est engagée à ce que la mise en adjudication soit anticipée et ait lieu dès la mi-septembre. Un crédit de 720.000 euros est par ailleurs prévu en 2007 pour la sécurisation et l'aménagement du préau de l'aile A.

Le déficit du cadre de la prison, soit un peu plus de quatre équivalents temps plein, sera comblé prioritairement. Les modalités en seront présentées aux syndicats lors du comité de concertation de base qui se réunira ce jeudi.

Tant que les serrures n'auront pas été remplacées, le nombre des détenus à Termonde sera plafonné à 175.

Au cours de la négociation avec les organisations syndicales, nous envisagerons si les mesures provisoires d'augmentation du nombre d'agents sont possibles. Les syndicats le demandent pendant la durée des travaux relatifs aux portes et serrures.

En réponse à M. Marinower, j'ajoute que la classification des détenus

construction d'une nouvelle prison à Termonde.

Il a été convenu hier, avec les gardiens, que la porte de la cellule 15 serait remplacée et qu'après évaluation de son efficacité, toutes les portes en bois seraient remplacées.

Wat de alarmprocedures en de camera's betreft, moeten we ook uit de gebeurtenissen lering trekken voor de opleiding van de beambten of de beschikbare technische middelen. Gisteren werden de volgende beslissingen getroffen: de beambten zullen worden uitgerust met walkietalkies en het alarm zal zodanig geprogrammeerd worden dat het rechtstreeks bij de nachtwaker terechtkomt. Het videobewakingssysteem wordt momenteel geëvalueerd.

De buitenmuur zal eerlang met een hoogspanningsdraad beveiligd worden. De overheidsopdracht daarvoor zal half september worden uitgeschreven.

Voor 2007 is er een krediet vrijgemaakt voor de beveiliging en de heraanleg van de binnenplaats van vleugel A. De personeelsformatie van de gevangenis zal vervolledigd worden. In afwachting van de vervanging van de sloten zal het aantal gevangenen in Dendermonde beperkt worden tot 175. We zullen onderzoeken of het aantal beambten tijdens de werken tijdelijk kan worden verhoogd.

De indeling van de gedetineerden volgens hun gevaarlijkheid en hun verspreiding over de diverse

selon leur dangerosité, leur répartition dans les différents établissements pénitentiaires et en leur sein même, feront l'objet de précisions, que je rappellerai à mon administration. Mais nous devons rester conscients que la surpopulation produit parfois des situations telles qu'il est difficile de suivre à la lettre les circulaires existantes.

Alvorens het te hebben over de algemene toestand in de gevangenissen van ons land, wil ik nogmaals de puntjes op de i zetten in verband met Dendermonde. Ter attentie van de heer Van Parys, die wij de jongste tijd vaak horen, zou ik willen herhalen dat noch hij, noch zijn voorganger enig belangrijk initiatief heeft genomen voor de gevangenis van Dendermonde. Geen enkele beslissing voor een nieuwe inrichting werd genomen, maar erger. In 1996 werd een zeer bescheiden meerjarenplan goedgekeurd door de regering voor de periode 1997 tot 2000, maar geen enkele maatregel, geen enkele beslissing voor Dendermonde werd genomen.

Ik heb de regering een meerjarenplan doen goedkeuren voor de periode 2005-2009 voor een bedrag van 173,6 miljoen euro. Die moeten worden toegevoegd aan de gewone kredieten van de Regie. De bouw van een nieuwe inrichting is erin voorzien. Daarnaast, zoals reeds gezegd, was er voor Dendermonde reeds een plan voor beveiligingswerkzaamheden in uitwerking. De feiten en cijfers zeggen meer dan bluf.

Tot slot zou ik willen onderstrepen dat, om een aantal beveiligingswerkzaamheden, zowel in Dendermonde als in soortgelijke gevangenissen, te versnellen, mijn collega van de Regie der Gebouwen zich ertoe heeft verbonden om de regering voor te stellen een vierde schijf gewone kredieten van de Regie vrij te maken. Het gaat om 14 miljoen euro, die prioritair zal worden besteed aan de beveiliging van gevangenissen. Voorts zou de aankoop van bouwgronden voor de constructie van de nieuwe inrichtingen, zoals in Dendermonde en Namen, kunnen worden versneld ten opzichte van de oorspronkelijke kalender in het meerjarenplan. De constructie zou sneller kunnen aanvangen door het zoeken van alternatieve financieringen in het kader van de promotiemarkten.

Madame la présidente, chers collègues, je le disais en commençant cette intervention: l'héritage que j'ai reçu, que nous avons reçu dans le secteur pénitentiaire est bien triste. Il est le fruit d'un désinvestissement commencé il y a si longtemps.

Comme vous le savez, 18 de nos 33 prisons ont été mises en service au cours du 19ème siècle et seules 7 d'entre elles datent d'après la Seconde Guerre mondiale. La surpopulation ne date pas d'hier; les mouvements sociaux y sont depuis toujours fréquents et cela s'explique compte tenu des tensions auxquelles le personnel pénitentiaire est exposé. La faible formation dont bénéficient ces

gevangenissen zullen bijgestuurd worden. Door de overbevolking is het echter soms moeilijk de omzendbrieven strikt na te leven.

Ni le ministre de la Justice de l'époque, M. Van Parys, ni son prédécesseur n'ont pris d'initiatives importantes concernant la prison de Termonde ou la construction d'un nouvel établissement. Le plan pluriannuel 1997-2000 ne prévoyait aucune mesure relative à Termonde.

Ce gouvernement a adopté un plan pluriannuel 2005-2009 d'un montant de 173,6 millions d'euros. Cette somme vient s'ajouter aux crédits ordinaires de la Régie des Bâtiments. Le plan prévoit la construction d'un nouvel établissement. Des travaux de sécurisation sont en cours à Termonde. Les faits en disent davantage que le bluff.

Mon collègue de la Régie des Bâtiments va demander au gouvernement de libérer une quatrième tranche de crédits ordinaires à hauteur de 14 millions d'euros en vue d'accélérer différents travaux de sécurisation à Termonde et dans d'autres prisons. Outre les travaux au niveau de la sécurité, l'acquisition de terrains à bâtir pour les nouveaux établissements de Termonde et Namur sera également accélérée. En outre, la construction des nouvelles prisons pourra débuter plus rapidement grâce à des financements alternatifs.

De erfenis die ik van mijn voorgangers heb gekregen, is het resultaat van aanslepende investeringstekorten. Een diepgaande hervorming van het gevangenisbeleid valt niet van de ene dag op de andere waar te maken.

Onlangs hebben een aantal politieke kopstukken me de les

agents est aussi un signe du trop peu d'intérêt dont ils ont été l'objet pendant de nombreuses années.

Il me paraît essentiel de tracer les actions et les projets que j'ai initiés ou poursuivis pour changer la politique pénitentiaire. C'est un travail de longue haleine qui demandera beaucoup de temps avant de porter des fruits satisfaisants.

Dernièrement, dans les médias, certains responsables politiques ont voulu donner des leçons, critiquer et expliquer comment, eux, ils auraient pu éviter l'évasion. Je ne suis pas du genre à refuser des leçons; je pense que nous en avons tous besoin. Cependant, parfois, les propos sont d'une telle indécence que leurs auteurs méritent d'être remis à leur place. Je me permettrai, dès lors, de faire aussi quelques comparaisons et montrer le chemin parcouru dans ce secteur difficile depuis dix ans.

Inzake de budgettaire middelen en personeelsversterking weet u dat ik bij iedere begroting onophoudelijk aanspraak heb gemaakt op een herinvestering in deze al te vaak verwaarloosde sector. Zo namen de middelen voor de werking van de gevangenen in 3 jaar tijd, dus zonder de bijkomende middelen voor 2007, in reële cijfers reeds toe met bijna 27%, zonder rekening te houden met de inflatie, wat meer is dan in 4 jaar tijd het geval was tijdens de vorige legislaturen.

Ik noteer ook, mijnheer Van Parys, dat het enige budget dat u te verdedigen had toen u slechts voor een korte termijn minister van Justitie was, met name het budget Gevangenen 1999, het budget is dat in de loop van de jongste 10 jaar het minste toenam, te weten 2,54% vergeleken met dat van 1998.

En millions d'euros, pour l'ensemble de la politique pénitentiaire, cela signifie que l'on est passé de 196 millions en 1996 à 429 millions en 2006. Ces moyens budgétaires ont notamment été dédiés à engager des renforts en personnel. C'est ainsi que le taux d'encadrement dans le secteur pénitentiaire, important pour renforcer la surveillance des détenus, était de 55,89% d'équivalents temps plein en 1996, de 58,86% en 1999, de 57,51% en 2003 et il est passé à 65,08% en 2006, soit 6.187 équivalents temps plein agents de surveillance pour 9.507 détenus.

Wat de gebouwen betreft waren de gewone kredieten van de Regie der Gebouwen steeds ontoereikend om het hoofd te bieden aan de noodwendigheden van de penitentiaire infrastructuur die doorgaans verouderd en onaangepast zijn aan de constante verhoging van de gevangenisbevolking. De omvang van het probleem verdient ook een niet-aflatende aandacht van de jaarlijkse gewone kredieten. De goedkeuring van een ambitieus meerjarenplan voor werkzaamheden in die sector dringt zich dus sinds lang op.

Aan al degenen die er vandaag op aandringen, wil ik het volgende in herinnering brengen. De afgelopen jaren werden er drie

willen lezen. Ik ben bereid om lering te trekken uit dit voorval, maar sommige beweringen zijn zo onbetamelijk dat ik de criticiasters wel op hun plaats moet zetten. Ik zal dan ook enkele vergelijkingen maken om aan te tonen welke lange weg er tijdens de voorbije tien jaar in deze bijzonder moeilijke sector werd afgelegd.

Au moment de la confection de chaque budget, je n'ai jamais manqué de demander des investissements supplémentaires dans les établissements pénitentiaires. En l'espace de trois ans, les crédits pour assurer le fonctionnement des prisons ont augmenté de près de 27 %.

Quand M. Van Parys était ministre de la Justice, le budget alloué au secteur des prisons n'a augmenté que de 2,54 % par rapport à 1998, ce qui représente la plus petite augmentation de la décennie écoulée.

De begroting voor het strafbeleid in zijn geheel is gestegen van 196 miljoen in 1996 naar 429 miljoen in 2006. De personeelsbezetting in de gevangenissector bedroeg 55,89 procent voltijdse equivalenten in 1996; 58,86 procent in 1999; 57,51 procent in 2003 en steeg tot 65,08 procent in 2006. Dat komt neer op 6 187 bewakers voor 9 507 gevangenen.

Les crédits ordinaires de la Régie des Bâtiments n'ont jamais suffi à satisfaire les besoins de l'infrastructure pénitentiaire, laquelle est souvent vétuste et inadaptée à la croissance de la population carcérale. Par conséquent, il est depuis longtemps nécessaire d'adopter un plan pluriannuel ambitieux en matière de travaux dans les

meerjarenplannen opgesteld. Met het eerste, voor de periode 1994-1996, voor een bedrag van 23,5 miljoen euro, was met name voorzien in de bouw van de gevangenis van Andenne. Het tweede, dat in januari 1996 werd goedgekeurd voor de periode 1997-2000, is voor een bedrag van 15,1 miljoen euro. Het huidige plan, dat in 2004 werd goedgekeurd, dekt de periode 2005-2009 voor een bedrag van 173,6 miljoen euro, en voorziet onder meer in de constructie van nieuwe inrichtingen te Dendermonde, Namen, Gent en Antwerpen, van een nieuw centrum voor jonge delinquenten, en ook uitbreidingen van de capaciteit, met name te Lantin en te Paifve.

Anderzijds ontving ik gisteren van de administratie een aangepast document met daarin de werkzaamheden die het meest dringend zijn voor de beveiliging van onze strafinrichtingen. Ik wacht op details van de vooruitgang van elk dossier. Via de verantwoordelijken van zijn kabinet gaf minister Reynders zijn akkoord om daarvan een prioriteit te maken binnen zijn departement.

Au sujet de la surpopulation et les mesures alternatives, la surpopulation n'est pas un problème propre à notre pays, et il n'est, hélas, pas neuf. La surpopulation atteignait 120% en moyenne en décembre 1996; aujourd'hui, elle s'élève à 112%. Ce phénomène appelle évidemment des réponses multiples, qui devront aussi veiller à préserver la sécurité de la population.

Des places supplémentaires doivent être créées; mes prédécesseurs ont partagé cette conviction. Ainsi, Stefaan De Clerck a fait approuver en 1995 la création de 950 nouvelles places, qui ont permis ensuite l'ouverture des prisons d'Ittre et de Hasselt. Pour ma part, j'ai obtenu l'accord du gouvernement pour l'ouverture de 1.077 places supplémentaires, compte non tenu de Termonde, pour laquelle un accord a été conclu par le gouvernement pour l'achat du terrain en 2008. Cette date pourrait même être avancée, conformément au vœu du gouvernement dans son ensemble, si nous trouvons des moyens de financement alternatifs.

Une partie de ces places devrait également permettre de répondre au problème des internés psychiatriques et des primo-délinquants. Je signale que des places supplémentaires seront déjà disponibles sous cette législature. Cependant, nous le savons tous, la création de nouvelles places n'est pas nécessairement la panacée. Les spécialistes n'ont pas tort lorsqu'ils remarquent que l'augmentation du nombre de places entraîne une hausse globale du nombre de détenus.

Il fallait donc aussi investir massivement dans les mesures judiciaires alternatives. En matière de surveillance électronique, des expériences-pilotes limitées d'assignation à résidence sous surveillance électronique ont été entamées en 1997. Mon

établissements pénitentiaires.

Au cours de ces dernières années, trois plans pluriannuels ont été établis. Dans le plan 1994-1996, 23,5 millions d'euros étaient destinés à la construction de la prison d'Andenne. Un montant de 15,1 millions d'euros a été réservé pour le plan 1997-2000. Dans le plan actuel, valable pour 2005-2009, 173,6 millions d'euros ont été réservés notamment pour la construction de nouveaux établissements à Termonde, Namur, Gand et Anvers, d'un nouvel établissement pour délinquants juvéniles, et pour l'extension de Lantin et de Paifve.

Hier, j'ai reçu un document adapté reprenant les travaux les plus urgents pour sécuriser nos établissements pénitentiaires. Le ministre Reynders serait d'accord pour en faire une priorité.

In december 1996 liep de overbevolking gemiddeld op tot 120 procent. Vandaag bedraagt ze nog 112 procent. Ik heb van de regering de toestemming gekregen om 1 077 bijkomende plaatsen te openen, zonder rekening te houden met Dendermonde, waar de voor 2008 geplande aankoop van het terrein eventueel vervroegd kan worden, indien we alternatieve financieringsmiddelen vinden (*onderbrekingen vanuit de oppositie*). Een deel van die plaatsen zouden we kunnen gebruiken om het probleem van de psychiatrisch geïnterneerden en de delinquenten die voor het eerst een strafbaar feit hebben gepleegd, aan te pakken.

Het volstaat echter niet het aantal plaatsen te verhogen. Tegelijkertijd moet er in alternatieve strafrechtelijke maatregelen geïnvesteerd worden. In 1997 is er gestart met proefprojecten van huisarrest onder elektronisch toezicht. Het aantal personen onder

prédécesseur y a largement investi. On comptait 286 personnes sous surveillance électronique en 2003; aujourd'hui, il y en a 523.

Le développement des mesures judiciaires alternatives est, lui aussi, spectaculaire depuis la création des peines de travail en 2002: 556 peines prononcées en 2002; 9.096 en 2005. Le chiffre de 11.000 mesures devrait être dépassé en 2006. Je confirme, si besoin en était, que ces mesures sont bien exécutées.

La politique pénitentiaire, mes chers collègues, ne se limite pas aux quelques aspects que je viens d'évoquer. Avec mon équipe et les agents de l'administration, en dialogue constant avec les organisations syndicales et les directions d'établissements, nous avons lancé nombre d'initiatives nouvelles en nous fondant sur des rapports d'experts. Et ce n'est pas fini!

J'en profite pour confirmer que je ne m'oppose pas à l'examen d'une pénalisation de l'évasion, même si plusieurs experts estiment que cela n'aurait aucun résultat significatif. Vous vous souvenez que ce débat a déjà eu lieu par le passé: le Conseil supérieur de la Politique pénitentiaire avait considéré qu'il n'était ni utile ni opportun de réprimer l'évasion. Cela étant, je le dis et le rappelle: je ne m'opposerai évidemment pas à ce que nous en discutons en commission de la Justice.

J'ai parlé précédemment des propos qui ont été tenus dans la presse. Je n'en fais pas une fixation mais je tiens à y répondre. J'ai rappelé toute une série de décisions ou plutôt d'absences d'intervention de M. Van Parys dans le dossier de Termonde mais aussi le désinvestissement significatif qu'il a décidé en 1998 pour le secteur pénitentiaire. Je le citerai une dernière fois. Dans sa note de politique générale en 1998, M. Van Parys annonçait "vouloir donner une première impulsion théorique aux tribunaux d'application des peines, mettre à l'étude les propositions de son administration, procéder à une évaluation approfondie des expériences en matière de surveillance électronique", et j'en passe et des meilleures!

Pour notre part, nous avons préféré l'action à l'encommissionnement. Je citerai pêle-mêle:

- le master plan "internés";
- les investissements en matière de formation du personnel;
- le transfèrement des détenus, ce qui est nouveau. Trente dossiers ont été signés et soixante sont en cours d'examen. De plus, des négociations sont en cours par mon entremise ou celle de mon collègue des Affaires étrangères avec nombre de pays partenaires. N'oubliez pas qu'il faut non seulement leur accord global mais qu'en plus, dossier par dossier, nous devons obtenir l'accord des autorités du pays concerné.
- L'investissement en matière de personnel qui, comme je l'ai dit, était important pour moi. Cela faisait partie du dernier accord avec les organisations syndicales.
- La généralisation des stress team;
- l'amélioration des soins de santé aux détenus;
- la prochaine installation concrète des tribunaux d'application des peines;
- l'accueil des victimes dans les prisons;
- l'investissement dans la justice réparatrice;
- la médiation pénale;

elektronisch toezicht is gestegen van 286 personen in 2003 tot 523 nu.

Sinds de invoering van de werkstraf in 2002 hebben de alternatieve gerechtelijke maatregelen een spectaculaire toename gekend: hun aantal steeg van 556 in 2002 naar 9 096 in 2005, en in 2006 zal de kaap van 11 000 vermoedelijk worden overschreden. Die straffen worden ook daadwerkelijk uitgevoerd.

Mijn team heeft talrijke nieuwe initiatieven genomen. Ik ben bereid om de strafbaarstelling van de ontsnapping opnieuw te bespreken in de commissie voor de Justitie, al hebben verscheidene deskundigen reeds gesteld dat dat nuttig noch gepast zou zijn.

Ik wil tevens ingaan op een aantal persberichten. Toen de heer Van Parys het departement Justitie leidde, schroefde hij de investeringen terug en verklaarde hij in zijn algemene beleidsnota van 1998 dat hij een eerste theoretische aanzet tot de oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken wou geven, die aangelegenheid wou bestuderen en vervolgens tot een diepgaande evaluatie wou komen. Wij zijn daarentegen meteen tot de actie overgegaan, met name wat de opleiding van het personeel en de overbrenging van de gevangenen betreft. Er werden reeds dertig dossiers ondertekend en er zijn er zestig in onderzoek; naast de globale akkoorden die met de partnerlanden werden bereikt, moeten er ook voor elk dossier afzonderlijk afspraken worden gemaakt met de gerechtelijke overheid in die landen. Voorts hebben wij de stressteams versterkt, werd de gezondheidszorg voor de gedetineerden verbeterd, treden de strafuitvoeringsrechtbanken binnenkort in werking, worden de slachtoffers in de gevangnissen beter opgevangen, wordt er

- la reprise du dialogue social et le protocole "grève";
 - le statut interne et externe des détenus en étroite collaboration avec le Parlement, ce qui avait été commencé avant mon arrivée au département.

Pour réaliser tout cela, j'ai mis mon administration à rude épreuve et je voudrais remercier nos fonctionnaires.

L'effectif de la DG Peines et Mesures ainsi que celui du Centre national de surveillance électronique ont été augmentés. Déjà 18 équivalents temps plein supplémentaires sont en poste; 54 engagements sont encore prévus au budget 2006.

En outre, la procédure de désignation pour un nouveau directeur général est presque terminée. L'arrêté royal sera présenté au Roi dans les prochains jours.

Mesdames et messieurs, mes chers collègues, il reste bien des besoins à rencontrer, mais je pense qu'une législature n'y suffira pas. C'est tous ensemble que nous devons nous engager à travailler sur le long terme pour que la nécessaire amélioration de la situation dans les prisons dépasse les seules incantations. C'est à cela que je nous engage collectivement.

geïnvesteed in het herstelrecht en de strafbemiddeling, worden de sociale dialoog en het stakingsprotocol opnieuw opgestart en wordt de interne en externe rechtspositie van de gedetineerden verder uitgewerkt.

Ik wil de ambtenaren bedanken voor de zware inspanningen die ze hebben geleverd om deze resultaten te bekomen.

De personeelsbezetting bij het DG Uitvoering van straffen en maatregelen en het Nationaal Centrum voor Elektronisch Toezicht werd uitgebreid. Naast de 18 voltijdse equivalenten die reeds zijn ingevuld, zijn nog 54 bijkomende aanwervingen in de begroting voor 2006 ingeschreven. Het koninklijk besluit betreffende de procedure voor de aanstelling van een nieuwe directeur-generaal wordt een dezer dagen aan de Koning voorgelegd.

Een zittingsperiode is te kort om aan alle noden tegemoet te komen. Daarom moeten we ons samen inzetten voor een beter penitentiair beleid.

01.15 Bart Laeremans (Vlaams Belang): Mevrouw de voorzitter, het is niet mogelijk om op alle zaken in detail in te gaan. Ik zal mij beperken tot een aantal hoofdlijnen.

Mevrouw de minister, u hebt in het begin gezegd dat wat er in Dendermonde is gebeurd, het gevoel van onveiligheid bij de cipiers versterkt. Het is volgens u dan ook begrijpelijk dat zij daarover wat lastig doen. Het gaat hier echter niet over een gevoel van onveiligheid, maar over de pure realiteit. Zij hebben zelf ondervonden hoe gevaarlijk die gevangenis is. Die mensen worden voortdurend met agressieve gevangenen geconfronteerd. U biedt in uw antwoorden ook nu nog altijd te weinig perspectief. Het is helemaal niet duidelijk dat de zware criminelen naar sterk beveiligde gevangenissen zullen gaan, in afwachting van extra personeel. U biedt in elk geval veel te weinig concrete perspectieven aan de cipiers en wij kunnen dan ook ten zeerste begrijpen dat die mensen blijven staken tot er duidelijke, concrete voorstellen zijn.

U zegt dat het gaat om een collectieve verantwoordelijkheid, omdat de problemen al van veel vroeger dateren en uw voorgangers er ook veel te weinig aan hebben gedaan. Dat is ten dele juist, maar er zijn toch nieuwe elementen ten opzichte van enkele jaren geleden. Wij hebben overal kunnen lezen dat de bevolkingssamenstelling van de gevangenis van Dendermonde compleet anders is dan vier, vijf of zes

01.15 Bart Laeremans (Vlaams Belang): La ministre comprendra que l'incident de Termonde accroît le sentiment d'insécurité des gardiens. Davantage qu'un sentiment, il s'agit cependant de la dure réalité. Il est logique que le personnel de Termonde maintienne la grève puisque la ministre ne lui offre guère de perspectives. Les problèmes ne seront pas résolus tant que l'infrastructure et que les effectifs de Termonde ne seront pas adaptés à la réalité, à savoir notamment la présence de criminels de plus en plus dangereux.

La ministre déclare que l'état de nos prisons en général et de celle de Termonde en particulier relève de la responsabilité collective des différents ministres de la Justice

jaar geleden. In die gevangenis zitten nu een heel groot aantal gedetineerden leden van gevaarlijke buitenlandse bendes. Die gedetineerden zijn veel agressiever en gevaarlijker dan de recidivisten die vroeger in Dendermonde zaten. Voor de cipiers vormen die gedetineerden dan ook een grote bedreiging. Ik kan mij niet voorstellen dat uw diensten dat niet wisten. Ik kan mij ook niet voorstellen dat zij niet wisten dat er een probleem was qua veiligheid in de gevangenis van Dendermonde, waardoor zij sneller maatregelen hadden moeten nemen.

U zegt dat de vervanging van de sloten al gepland was. U zegt dat de beslissing ter zake al in 2002/2003 werd genomen. Pas in de zomer van 2006 wordt dat eindelijk gerealiseerd. Ik vraag mij dan ook af met wat voor administratie u werkt, mevrouw de minister. Het meest elementaire doen in een gevangenis, namelijk een nieuw slot plaatsen, duurt drie jaar lang. Dat is bureaucratie ten top! Het is onbegrijpelijk dat dat drie jaar duurt. Er is dus iets mis met uw administratie en het gevolg dat aan beslissingen wordt gegeven. Hier is sprake van een DDR-situatie. Het is onbegrijpelijk dat het jaren moet duren vooraleer men gevolg geeft aan elementaire veiligheidsbeslissingen.

Hetzelfde geldt voor de deuren. Jaren geleden is ter zake blijkbaar al een onderzoek gebeurd. Men heeft toen vastgesteld dat het te duur was door de aanwezigheid van blauwe steen. In plaats van mogelijke alternatieven te onderzoeken en werk te maken van het dossier heeft men het gewoon in een schuif gestoken en laten rotten, net zoals de deuren, letterlijk dan. Dat is werkelijk onbegrijpelijk!

Uw antwoord was wel verhelderend op een ander vlak. U zegt dat het een mythe is dat het dossier op de kern op tafel heeft gelegen, maar dat u het zou hebben geblokkeerd. U zegt dat er nooit een dossier over de gevangenis van Dendermonde op tafel heeft gelegen, waardoor u het ook helemaal niet kon blokkeren. Dat is diametraal het tegenovergestelde van wat minister Verwilghen heeft gezegd. Ik denk dat hij zich op dit vlak niet heeft gedistantieerd van zijn woorden. Een van uw twee kan maar de waarheid spreken. Verwilghen heeft die woorden hier ook ooit eens uitgesproken. Ofwel liegt u, mevrouw de minister, ofwel zegt minister Verwilghen een onwaarheid. Wij willen dat daarover duidelijkheid komt. Wie heeft het dossier geblokkeerd? Wie heeft het dossier onder de mat geschoven? Als ik mij goed herinner, was de heer Daems destijds verantwoordelijk voor de Regie der Gebouwen en de heer Verwilghen voor Justitie. Wij willen opheldering van beide politici. Ik hoop dat hun partijgenoten hun de vraag zullen bezorgen.

Tenslotte, mevrouw de minister, wij blijven vinden dat het Justitiebeleid lamentabel is en dat men veel te weinig doet voor extra cellen. U hebt een hele opsomming gegeven over elektronisch toezicht en over een aantal maatregelen die u genomen hebt in verband met de wet-Dupont en dergelijke, en wat dat allemaal kost. Maar over het meest elementaire, namelijk de uitbreiding van de gevangenscapaciteit, bent u veel vager geweest. Daarover hebt u enkel zaken gezegd die wij al lang wisten, namelijk de beslissing inzake de instelling voor jeugdige delinquenten. Dat is allemaal niet nieuw. Maar de noodzakelijke uitbreiding van de capaciteit, naar 11.000 of 12.000 cellen, die echt noodzakelijk is om het hoofd te bieden aan de enorme toename van de criminaliteit van de jongste 10

qui se sont succédés. C'est bien sûr exact, mais elle oublie que le type de détenus enfermés à Termonde a fortement évolué au cours des dernières années. De plus en plus de criminels au passé lourd et de membres de bandes criminelles y sont incarcérés, ce qui signifie que les détenus sont beaucoup plus dangereux que ceux qui peuplaient auparavant la prison de Termonde. Il est inconcevable que les services de la Justice n'aient jamais tenu compte de cette donnée.

Selon la ministre Onkelinx, le renouvellement des serrures et des portes serait déjà planifié depuis des années. Or, ces travaux ne devraient être entamés que maintenant. La ministre estime-t-elle que l'administration fonctionne correctement quand il faut attendre plusieurs années entre la planification de nouvelles serrures et leur placement? Cela me fait penser aux procédures appliquées par l'ancienne administration de la RDA!

Selon la ministre, l'affirmation selon laquelle elle aurait bloqué - au nom de son parti - le plan pluriannuel pénitentiaire de son prédécesseur M. Verwilghen, au sein du cabinet restreint en 2001, est totalement fausse. Elle prétend qu'un tel dossier n'a même jamais été abordé, alors que M. Verwilghen maintient ses déclarations. L'un des deux ne dit dès lors pas la vérité.

La longue énumération des travaux déjà réalisés au cours des dernières années ne permet pas de masquer le fait que la politique menée en matière de Justice par Mme Onkelinx doit tout simplement être qualifiée de lamentable. Elle a cité des mesures connues depuis bien longtemps. Mon parti aimerait surtout savoir si oui ou non, le nombre de cellules sera sensiblement augmenté mais à ce sujet, la ministre reste muette. En

jaar, blijft uit. Daarover bent u helemaal niet concreet.

U hebt nochtans de mogelijkheid. U zegt zelf de bouw van de gevangenis in Dendermonde misschien wel te vervroegen. Ik vrees evenwel dat wanneer u die bouw vervroegt, u nog aan 2011 of 2012 zit voor u werkelijk een uitgebreide capaciteit hebt. Ik zou u willen vragen de twee te doen in Dendermonde: de oude gevangenis ernstig te renoveren en een nieuwe gevangenis te plaatsen, want er is een enorm tekort aan capaciteit in heel het land. U moet de twee tegelijkertijd doen en u moet ook uw regeerakkoord verder uitvoeren. Er stond in het regeerakkoord dat oude legerkazernes omgebouwd zouden worden tot detentiecentra voor lichtgestraften. Daar is niks van gebeurd. Dat stond letterlijk in uw regeerakkoord. Daar moet werk van gemaakt worden. U moet daar de middelen voor uittrekken.

Ten slotte, mevrouw de minister, ik heb daarstraks gezegd dat u wellicht vastgenageld zit in uw stoel. Wij gaan er dus niet van uit dat u ontslag zult nemen, maar wij kunnen niet anders, na deze lamentabele situatie, dan toch een alternatief te bieden aan de regering. Wij stellen via onze motie voor de bevoegdheden van de minister voor Justitie, op het vlak van Justitie dan toch wel, over te dragen aan een andere minister, zodat er eindelijk iemand met enige bekwaamheid verder dat departement kan leiden.

01.16 Walter Muls (sp.a-spirit): Mevrouw de voorzitter, ik zal zeer kort zijn. Ik wil twee zaken vermelden.

Ten eerste, gevangenisrenouwen niet van vandaag op morgen. Als we de cijfers bekijken, kunnen wij alleen maar vaststellen dat er noch in de jaren '80 noch in de jaren '90 geïnvesteerd werd in Justitie. Erger nog, de ministers van Justitie die toen op post waren, leken ook niet echt geïnteresseerd in Justitie. Ik herinner mij zelfs nog dat op een bepaald moment een minister van Justitie een parttimejob had, want hij was tegelijkertijd ook minister van Economie. Enige bescheidenheid van de intervenianten uit de oppositie zou toch wel op zijn plaats zijn.

Ten tweede, de grote remedie is weer eens op tafel gelegd: alle problemen worden opgelost als er meer cellen komen. Als men studies aanhaalt in het debat, moet men ook de studies aanhalen die allemaal ontegensprekelijk zeggen dat 100 of 1.000 extra bijgebouwde cellen morgen direct vol zitten. Bouw er 2.000 bij en ze zitten ook onmiddellijk vol. Dat is de oplossing niet.

Collega's, laten wij niet vergeten dat 40 procent van de bevolking in de gevangenis daar in voorhechtenis zit. Op dit ogenblik is er nog altijd de zwartwitsituatie dat iemand wordt voorgeleid voor een onderzoeksrechter, die dan de keuze heeft om hem ofwel aan te houden of vrij te laten. Daartussen is er niets. Spirit pleit er nogmaals voor – ik hoop dat ik daarvoor van de collega's steun zal krijgen – om een systeem op poten te zetten waarbij een onderzoeksrechter, in gevallen waarbij hij het gepast acht, een systeem van huisarrest kan opleggen, wat nu niet bestaat in het kader van de voorhechtenis. Ik denk dus aan een systeem van voorarrest, gekoppeld aan een elektronische enkelband om de controle uit te voeren, dat op dat ogenblik louter en alleen als tussenoplossing zou functioneren tussen het vrijlaten en het in voorlopige hechtenis plaatsen.

ce qui concerne l'établissement de Termonde, je préconise une rénovation approfondie de l'ancien bâtiment et la construction d'une nouvelle prison. La ministre a-t-elle par ailleurs oublié qu'en vertu de l'accord de gouvernement, les casernes désaffectées de l'armée seraient transformées en établissements réservés aux personnes condamnées à des peines légères? Ce projet semble enterré.

Le Vlaams Belang constate que Mme Onkelinx n'entend en aucun cas se retirer. Par le biais de notre motion, nous plaçons néanmoins pour le remplacement rapide de Mme Onkelinx par un nouveau ministre de la Justice qui sera, espérons-le, compétent.

01.16 Walter Muls (sp.a-spirit): Les problèmes liés aux investissements dans la politique en matière de justice traînent depuis des années déjà. Dans les années 80 et 90, la Justice a également été traitée en parent pauvre par les gouvernements successifs. Au début des années 90, un ministre a même combiné les portefeuilles de la Justice et des Affaires économiques! Un peu plus de modestie s'imposerait par conséquent à l'opposition actuelle.

D'aucuns n'ont cessé d'insister sur la nécessité d'accroître le nombre de cellules, y voyant le remède miracle à l'ensemble des problèmes. De nombreuses études prouvent toutefois le contraire. Un accroissement du nombre de cellules ferait automatiquement grimper le nombre de détenus. Dans notre pays, pas moins de 40 % des détenus sont en détention préventive. Dans le système actuel, le juge d'instruction ne dispose que de deux possibilités dans le cadre de son enquête: la libération ou l'arrestation. Spirit est demandeur d'une troisième option: le juge d'instruction pourrait infliger

Ik hoop dat ik de steun van de collega's, ook van de oppositie, voor dat voorstel zal krijgen. Het lijkt mij veel zinniger die alternatieve weg te bewandelen dan zomaar – heel populair – te zeggen dat wij meer cellen gaan bijbouwen. Dit is niet de oplossing, collega's.

01.17 Tony Van Parys (CD&V): Mevrouw de voorzitter, ik ben heel blij dat ik kan reageren op het antwoord van de minister van Justitie. Het is inderdaad belangrijk de puntjes op de i te zetten.

Mevrouw de minister, klaarblijkelijk heeft de Parti socialiste een bijzondere notie van het begrip politieke verantwoordelijkheid. Politieke verantwoordelijkheid geldt alleen voor het verleden en niet voor het heden. Men vergeet daarbij dat de Parti Socialiste al 18 jaar van de regering deel uitmaakt. Ik denk dat een bijzondere interpretatie en een eenzijdige partiële interpretatie van de politieke verantwoordelijkheid wordt gegeven. Ik wil vooral reageren op de verklaringen inzake het verleden, om vervolgens in te gaan op het heden, wat natuurlijk veel belangrijker is. Omwille van de correctheid en de waarheid wil ik even ingaan op de cijfers, mevrouw de minister van Justitie.

Ik heb gelukkig hier het meerjarenplan 1997-2000 bij mij van de toenmalige minister van de Regie der Gebouwen, André Flahaut. Dat geeft een heel precies overzicht van de investeringen in de gebouwen van Justitie, die toen werden beslist. Tot mijn consternatie stel ik vast dat u uit het meerjarenplan bijzonder partieel hebt geciteerd. U hebt gezegd dat in het meerjarenplan 1997-2000 voor de gebouwen van Justitie 15,1 miljoen euro ter beschikking zou zijn gesteld. U hebt daarbij, klaarblijkelijk doelbewust, twee heel belangrijke posten verzwegen. U zult het mij niet kwalijk nemen dat ik ook de opsomming van de cijfers geef. In de periode 1997-2000 zijn er drie elementen: het meerjarenplan, waarin wordt vooropgesteld dat 620 miljoen Belgische frank per jaar naar de gebouwen van Justitie gaat of 2,4 miljard Belgische frank, het fysiek programma van de Regie der Gebouwen met 1.500 miljoen per jaar of 6 miljard en, ten slotte, de alternatieve financiering voor de gerechtsgebouwen van Luik, Mons, Antwerpen en Gent ten bedrage van 8,4 miljard. Die twee laatste gegevens worden door u bewust verzwegen, wat ten aanzien van het Parlement, mijns inziens, niet kan. Dat betekent dus dat in die periode 16,8 miljard middelen werden vrijgemaakt, met de nodige resultaten. Ik verwijs naar de nieuwe gerechtsgebouwen van Mons, Gent, Antwerpen en Kortrijk, de nieuwe gevangenissen in Andenne, Ittre en de vernieuwde gevangenissen van Nijvel en Hasselt, die u nog hebt kunnen openen.

Ik zeg dat, omdat ik niet kan aanvaarden dat u op een flagrante manier partiële cijfers in ons forum gooit en de cijfers van uw goede collega Flahaut, die toen verantwoordelijk was voor de Regie der Gebouwen en de investeringen in het gevangeniswezen, negeert.

U laat evenzeer na te vermelden dat in 1997 uw goede collega André Flahaut met Stefaan De Clerck ter plaatse is geweest in de gevangenis in Dendermonde. Daaruit is het renovatieplan 1999-2000 gegroeid voor de gevangenis van Dendermonde, dat volledig klaar en uitgewerkt was. Het plan was in die zin opgevat dat de beveiliging van de gevangenis van Dendermonde identiek was aan wat wij in Gent

une assignation à résidence avec port d'un bracelet électronique en attendant l'évolution de l'instruction. J'espère pouvoir compter sur le soutien des autres partis à cet égard.

01.17 Tony Van Parys (CD&V): Je constate que le PS fait une interprétation assez curieuse de la notion de responsabilité politique. Selon lui, cette notion ne s'applique qu'au passé et ne s'applique pas à l'avenir. Mais le PS a l'air d'oublier que cela fait maintenant dix-huit ans qu'il participe aux gouvernements successifs!

Le plan pluriannuel 1997-2000 du ministre Flahaut, qui était alors compétent pour la Régie des Bâtiments et les investissements dans les établissements pénitentiaires, mentionne très précisément les investissements dans les bâtiments judiciaires qu'on avait décidés alors. Or j'ai constaté que la ministre Onkelinx citait le texte de ce plan de façon très partielle. C'est ainsi qu'elle a évoqué les 15,1 millions d'euros alloués annuellement aux investissements dans les infrastructures mais a délibérément passé sous silence le plan pluriannuel qui alloue chaque année 620 millions de francs par an aux bâtiments judiciaires, le programme physique de la Régie des Bâtiments pour un montant de 1 500 millions par an et le financement alternatif pour les palais de justice de Liège, Mons, Anvers et Gand pour un montant de 8,4 milliards. Au cours de cette période, on a dégagé des moyens pour un montant total de 16,8 milliards, ce qui a produit des résultats substantiels: de nouveaux palais de justice à Mons, Gand, Anvers et Courtrai; de nouvelles prisons à Andenne et Ittre, une prison rénovée à Nivelles et la prison que la ministre a eu l'occasion d'inaugurer à Hasselt.

La ministre n'évoque pas non plus

hadden gedaan. Het zijn identieke gevangenissen qua structuur en ouderdom, ook qua vetustiteit, met dien verstande dat de gevangenis van Gent veel groter was dan die van Dendermonde. In dezelfde lijn werd dat volledig operationeel plan voorgelegd. Het is inderdaad niet uitgevoerd omdat minister Verwilghen geopteerd had voor een nieuw gerechtsgebouw.

U zegt dat u voor de actie hebt gekozen, en wij voor de plannen. Ik wil u er dan wel even aan herinneren dat de commissies voor de Voorwaardelijke Invrijheidsstelling werden geïnstalleerd in de periode 1995-1999 en dat de beginselenwetgeving inzake het gevangeniswezen ook op dat ogenblik totstandgekomen is. De legistische tekst daarvan werd toen voorgelegd.

Mevrouw de minister, daarmee wil ik u maar zeggen dat u, wanneer u cijfers citeert, u ze volledig moet citeren. Ik stel het meerjarenplan 1997-2000 van de heer André Flahaut hier ter beschikking. Daarin staat inderdaad dat er toen ernstige inspanningen zijn gebeurd. Ik wil onmiddellijk toegeven – daar heb ik geen enkel probleem mee – dat dat eveneens te weinig was. De situatie van het gevangeniswezen in het algemeen heeft in de politieke context veel te weinig aandacht gekregen, omwille van het feit dat het electoraal gezien nooit interessant was. Dat wil ik graag toegeven, maar ik geef niet toe dat het gevangeniswezen in die periode verwaarloosd zou zijn geweest. Die investering was zo substantieel dat het echt een negatie is van de werkelijkheid wat u hier probeert te doen.

Dat geef ik aan ter rechtzetting van wat u hier over het verleden hebt willen zeggen.

Ik wil er trouwens het volgende aan toevoegen. U hebt daarnet de beweringen van de voorgaande minister van Justitie, Marc Verwilghen, willen weerleggen. De woorden van de voorgaande minister van Justitie in deze zaal worden inderdaad terug levend, met name de woorden: “Een van u spreekt de waarheid niet.” Dat is, naar mijn aanvoelen, een relatief flagrante vaststelling, gelet op het feit dat uzelf en de minister van Economische Zaken, Marc Verwilghen, in dezelfde regering zitten. Stel u voor dat die twee mensen, die mekaar op een dergelijke manier in de haren vliegen, een gemeenschappelijk beleid zullen moeten uitwerken dat onder meer zal moeten resulteren in een behoorlijk functioneren van de verschillende overheden, de economische overheden en de justitiële overheden.

Ik wil terugkomen tot de dag van vandaag, wat het belangrijkste element is op heden. Mevrouw de minister, als ik u zo hoor, dan lijkt het alsof er vorig weekend in Dendermonde geen achtentwintig gedetineerden zijn ontsnapt.

Er zijn vorig weekend in Dendermonde achtentwintig gedetineerden ontsnapt en wat hoor ik als reactie van de minister van Justitie op deze crisis? Ik hoor alleen heel partiële antwoorden.

Hetgeen wij vandaag zouden moeten doen, mevrouw de minister van Justitie, is deze crisis aangrijpen, de noodkreet van het personeel, de noodkreet van de administratie, de noodkreet van de directie aangrijpen om, ten eerste, voor Dendermonde perspectieven te creëren. Die perspectieven zijn er vandaag niet. Er is een aantal partiële investeringen in deuren, in sloten, in de wandelkoer, in

la visite effectuée en 1997 par les ministres Flahaut et De Clerck à la prison de Termonde, qui avait débouché sur l'élaboration complète d'un plan de rénovation pour les années 1999-2000. Les nouvelles mesures de sécurité devaient être identiques à celles en vigueur à Gand. Ce plan n'a cependant pas été réalisé parce que le ministre Verwilghen a opté pour la construction d'un nouveau palais de justice.

Les commissions de libération conditionnelle ont été installées durant la période 1995-1999 et la loi de principes concernant l'administration des établissements pénitentiaires a également été élaborée à cette époque. J'avoue que les investissements importants consentis durant cette période étaient insuffisants compte tenu du peu d'intérêt accordé au secteur pénitentiaire pour des raisons électorales. Dans ce dossier, les propos soit du ministre Verwilghen, soit de la ministre Onkelinx ne reflètent pas la vérité.

À entendre la ministre Onkelinx, on croirait qu'il n'y a pas eu évasion de 28 détenus le week-end dernier. Dans le cadre de cette crise, la ministre Onkelinx se contente d'expédients et de réponses partielles.

Nous estimons que soit il faut construire la prison promise à Termonde, soit il faut exécuter le plan de rénovation 1999-2000. Le plan pluriannuel que la ministre défend aujourd'hui prévoit seulement le financement de l'achat du terrain en 2009. Ce plan ne prévoit donc pas de crédits pour une nouvelle construction. Qu'est-ce qui empêche la ministre d'exécuter le plan de rénovation complète? Le personnel de la prison de Termonde doit savoir à quoi s'en tenir!

Je constate avec dépit que la ministre ne donne pas suite aux

schrikdraad die men boven de muren zal aanbrengen. Dit is echter niet het antwoord op deze crisis. Het antwoord op deze crisis voor de gevangenis in Dendermonde is dubbel: ofwel komt er een nieuwe gevangenis, zoals beloofd, ofwel zal het renovatieplan van 1999-2000 worden uitgevoerd. Niet echter de partiële lapmiddelen die op dit ogenblik worden voorgesteld!

In het meerjarenplan dat u vandaag verdedigt en waar een aantal positieve elementen in zitten, is alleen voorzien in de financiering van de aankoop van het terrein voor 2009. Dat betekent dat er zelfs in het meerjarenplan geen nieuwe gevangenis in Dendermonde kan worden gerealiseerd, omdat er geen geld is voor nieuwbouw, enkel voor aankoop van de grond. Daar hebben we dus geen perspectief voor 2010-2011. Blijft dan de renovatie. Het project bestaat. Wat houdt u dan tegen, als u nu genoemde middelen niet hebt, om het grondige renovatieproject in Dendermonde uit te voeren, zoals we destijds in Gent hebben gedaan? Er is geen enkele reden om dit niet te doen. Wij moeten dit perspectief bieden aan de mensen van Dendermonde.

Ten tweede is er, ruimer dan de problematiek van Dendermonde, de problematiek van het gevangeniswezen in het bijzonder en de strafuitvoering in het algemeen. Ik ben bijzonder ontgoocheld dat u niet bent ingegaan op de voorstellen van de CD&V-fractie om daaromtrent een crisisplan uit te werken. Ik denk dat dit de enige politieke reactie is die wij vandaag samen zouden moeten tonen, zoals we op andere crisissen gemeenschappelijk hebben gereageerd. Wij staan vandaag voor een situatie waarbij gevangenisstraffen tot drie jaar effectief niet worden uitgevoerd in de gevangissen. Dat is vandaag de realiteit en die is onhoudbaar, die is voor niemand houdbaar.

Vandaar dat wij naast de belangrijke investering inzake het noodplan voor het gevangeniswezen, betreffende de strafuitvoering bijzondere inspanningen moeten doen. Dat geldt ook voor de alternatieven. Het grote probleem inzake het achterblijven van alternatieve straffen, werkstraffen en elektronisch toezicht is dat er geen middelen ter beschikking worden gesteld om de substantiële uitbreiding van het kader van justitieassistenten mogelijk te maken. Dit is het cruciale probleem, maar ook daar wordt geen antwoord op gegeven.

Mevrouw de minister, ik geloof dat als u over het verleden spreekt, u correct moet citeren. Naar mijn aanvoelen hebt u hier intentioneel partiële cijfers gegeven. Ik kan die weerleggen en heb dat gedaan: ik heb de documenten van André Flahaut hier bij mij.

Ten tweede, en veel belangrijker nog, laten wij alstublieft op dit ogenblik de mensen van Dendermonde een perspectief bieden, enerzijds, en van dit moment gebruikmaken om inzake de strafuitvoering fundamentele nieuwe stappen te zetten en hiervoor in de nodige middelen te voorzien, anderzijds.

01.18 Claude Marinower (VLD): Mevrouw de voorzitter, zoals alle aanwezigen heb ik ook aandacht geluisterd naar het antwoord van de minister van Justitie.

Vooraf wens ik twee opmerkingen te maken. Ten eerste, in 1999, als ik mij niet vergis, toen de nieuwe wet op de voorlopige hechtenis eraan kwam, dacht men ook dat men daarmee een grote oplossing

proposities du CD&V relatives à l'élaboration d'un plan de crise pour les établissements pénitentiaires en général et l'application des peines en particulier. C'est pourtant cela que l'ensemble de la classe politique devrait faire. Il est totalement inacceptable qu'actuellement, les peines d'emprisonnement jusqu'à trois ans ne soient pas effectivement exécutées. Dans le cas des peines alternatives, le problème qui se pose réside dans le fait qu'on ne dégage pas de moyens pour augmenter substantiellement le nombre d'assistants de justice.

01.18 Claude Marinower (VLD): En 1990, on pensait que la nouvelle loi relative à la détention préventive permettrait d'enrayer la surpopulation dans les prisons. Les chiffres cités aujourd'hui montrent que cette législation n'a

had bedacht. De bedoeling was om hiermee de overbevolking in de gevangenissen tegen te gaan. De cijfers die vandaag nogmaals werden gegeven tonen aan - en collega Muls heeft ernaar verwezen - dat daaruit niet de gewenste oplossing is gekomen. De cijfers van 5.700 cellen in 1995 en 8.700 cellen nu, met een overbevolking die slechts van 120% naar 112% is gedaald, spreken daarover boekdelen.

Ten tweede, ook uit zeer moderne gevangenisinstellingen ontsnapt men. Zelfs muren van acht meter hoog houden geen ontsnappingen tegen. Zelfs in Brugge ontsnapte nog niet zo lang geleden een gedetineerde. Dat neemt echter niet weg - en daarover zijn alle intervenanten het vandaag sprekend eens - dat er een aantal gevangenissen zijn die niet alleen zeer oude zijn, wat een probleem is, maar bovendien blijkbaar niet meer zijn aangepast aan de actuele toestand. Ik heb dat al aangegeven in mijn eerste interventie en dat werd door onze fractie reeds herhaaldelijk aan de kaak gesteld.

Mevrouw de minister, ik meen uit uw antwoord de volgende belangrijke gegevens te mogen afleiden.

Ten eerste meen ik te hebben begrepen dat er een akkoord bestaat om een bijkomende spoedenveloppe van 14 miljoen vrij te maken. Ten tweede, dat er wordt gestreefd naar een versnelling van het meerjarenplan waarover al geruime tijd sprake is, in die mate dat hierdoor ook sneller zou kunnen worden overgegaan tot de aankoop van gronden en tot de realisatie van een aantal projecten. Ten derde - en dat had al lang moeten gebeuren -, dat de nodige aandacht wordt geschonken aan de moeilijkheden veroorzaakt door het opsluiten van gedetineerden uit een zelfde bende, of het dieven of andere criminelen zijn, in dezelfde cel of dezelfde vleugel. Hieromtrent zullen onmiddellijk de nodige maatregelen worden genomen en zullen de nodige opdrachten aan uw administratie worden gegeven.

U antwoordde ook in verband met het uitzitten van hun straf door buitenlanders in hun land van herkomst. Dat verloopt moeizaam. Dat wisten wij al uit andere antwoorden op dergelijke vragen door onze fractie gesteld. Ter gelegenheid van dit debat naar aanleiding van de onaanvaardbare ontsnapping van vorige zaterdag, dringen wij andermaal aan dat in dit verband alle middelen waarover wij beschikken zouden worden ingezet opdat het cijfer zeer betekenisvol zou stijgen in een zo kort mogelijke periode.

Wat de cijfers over het elektronisch toezicht betreft, meen ik begrepen te hebben dat het nu over 526 personen gaat. Ik heb uit cijfers die u in uw vorige antwoorden hebt gegeven, begrepen dat het in mei van dit jaar nog maar om 355 personen ging. Het cijfer zou dus een zeer aanzienlijke stijging vertegenwoordigen in de voorbije maanden. Wij menen dat ook op dat vlak dringend de nodige maatregelen moeten worden genomen om ook op die manier bij te dragen aan een vermindering van de overbevolking en onveiligheid in de gevangenissen.

Er zijn spectaculaire cijfers omtrent de werkstraffen. Ik noteer een cijfer van (...) in 2002 en 11.000 in 2006, waarbij ook nog bijkomende middelen zouden moeten worden vrijgemaakt opdat sneller op de bal zou kunnen gespeeld worden, ook wat dat aspect betreft.

pas abouti à la solution escomptée. Par ailleurs, il est également possible de s'évader de prisons ultramodernes. Pourtant, le constat général est qu'un certain nombre de prisons ne sont plus adaptées à notre époque.

Je retiens la déclaration de la ministre selon laquelle il existe un accord sur le dégagement d'urgence d'une enveloppe budgétaire supplémentaire de 14 millions. Le plan pluriannuel sera par ailleurs activé, ce qui permettra d'accélérer l'acquisition de terrains et ensuite l'exécution de plusieurs projets. Des mesures seront enfin prises en ce qui concerne les problèmes qui surviennent lorsque des membres d'une même bande sont incarcérés dans une même cellule ou dans la même aile d'une prison. Nous savons que l'exécution de la peine dans le pays d'origine est un processus difficile mais notre groupe insiste une fois de plus pour que les chiffres en la matière augmentent sensiblement dans les meilleurs délais.

Le nombre de personnes sous surveillance électronique est passé de 355 en mai 2006 à 526 aujourd'hui. Il faut poursuivre sur cette lancée afin de réduire la surpopulation et l'insécurité dans les prisons. Malgré les chiffres spectaculaires relatifs aux peines de travail, des moyens supplémentaires sont indispensables.

Dat zijn de conclusies die wij uit uw antwoord menen te mogen trekken.

01.19 Dylan Casaer (sp.a-spirit): Mevrouw de voorzitter, ik zal erg kort zijn. Er is al veel gezegd.

In mijn eerste tussenkomst heb ik aan de oppositie gevraagd niet aan overacting te doen en niet de grootinquisiteurs van Justitie uit te hangen. Ik denk ook dat het, zowel vanuit de meerderheid als vanuit de oppositie, niet nodig is om zichzelf fier op de borst te kloppen. Het feit dat er inderdaad 28 mensen ontsnapt zijn, betekent duidelijk dat er nog werk aan de winkel is.

(...): (...)

01.20 Dylan Casaer (sp.a-spirit): Ik denk dat ook jullie misschien wat meer bescheidenheid en realisme aan de dag zouden kunnen leggen.

Ik heb nota genomen van de ontluikende vriendschap tussen André Flahaut en Tony Van Parys. Ik weet niet of de heer De Crem daarvan op de hoogte was.

De minister heeft in haar historiek van het dossier duidelijk aangegeven dat er inderdaad een collectieve verantwoordelijkheid is en dat de voorbije jaren onvoldoende geïnvesteerd is in het gevangeniswezen, ongetwijfeld omdat gevangenen niet altijd als een electorale of interessante electorale doelgroep worden aanzien.

Ik heb onthouden dat er voor Dendermonde snel naar oplossingen wordt gestreefd. Dat is broodnodig. Niet alleen het invullen van het huidige personeelskader, maar ook het uitbreiden van het kader zorgt ervoor dat iets meer personeel in de verschillende ploegen mogelijk is. Dat lijkt mij erg belangrijk.

Ik kom op het laatste element. Mag ik nog even?

(...): (...)

01.21 Dylan Casaer (sp.a-spirit): Dank u. Dat is heel vriendelijk van u. Beleefdheid is een belangrijke deugd.

Ten laatste hoop ik dat er naar globale oplossingen wordt gestreefd voor het gevangeniswezen. Dat er in Dendermonde zaken gebeuren, is belangrijk voor mij omdat het in mijn regio plaatsvindt, maar het is evenzeer belangrijk dat dit niet ten koste zou gaan van andere gevangenen. Er moeten dus bijkomende middelen zijn. Men moet naar een globale audit gaan waarbij men zwakke punten of pijnpunten in de beveiliging van gevangenen kan blootleggen. Denk aan het fameuze telefoonkotje naast de muur van de gevangenis van Dendermonde. Men kan zich toch afvragen waarom nog niet eerder is opgemerkt dat er inderdaad een ontsnappingsroute was langs dat telefoonkotje. Dat soort zaken moet gescreend worden, ook in alle andere gevangenen, om te vermijden dat er op die manier nog ontsnappingsmogelijkheden zouden zijn.

01.22 Patrick De Groote (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik zal kort zijn. Het probleem van de veiligheid en van de overbevolking in de gevangenen is een probleem dat u en wij al

01.19 Dylan Casaer (sp.a-spirit): L'opposition ne doit pas se livrer à des réactions excessives. Ni la majorité, ni l'opposition ne doivent faire montre d'une quelconque fierté. Le travail ne manque pas: rappelons que 28 détenus se sont évadés.

01.20 Dylan Casaer (sp.a-spirit): La responsabilité est collective. Les investissements ont été insuffisants au cours des dernières années, probablement parce que les détenus ne constituent pas un groupe cible des campagnes électorales. La sécurité doit être augmentée et le cadre, élargi. Il convient de rechercher des solutions globales pour le secteur pénitentiaire. Il est nécessaire de débloquer des fonds supplémentaires et de réaliser un audit qui mette à nu tous les problèmes du secteur.

01.22 Patrick De Groote (N-VA): Ce problème se pose depuis des années et l'insécurité dans nos

jaren kennen. Het is een feit dat het vanuit de basis van het gevangeniswezen klachten regent. In elke commissie, in elk arrondissement regent het klachten over de veiligheid. U hebt ook gezegd dat er onder andere om budgettaire redenen niet wordt ingegaan op een aantal voorstellen. Als u dan beslissingen neemt, duurt het drie jaar vooraleer die worden uitgevoerd. Ik verwijz dan naar uw opmerking over de deuren in Dendermonde.

De N-VA vraagt een duidelijke inventarisering van alle problemen inzake veiligheid, tewerkstelling en overbezetting. Er moet ook een raming komen van het mogelijke prijskaartje van de nodige maatregelen. Er zou ook wel degelijk een plan moeten zijn dat als prioritair wordt beschouwd. Wat doet u echter? U neemt kleine maatregelen, die meestal achteraf komen, nadat er iets is gebeurd. Het is een doekje tegen het bloeden. U blust een brandje, maar de totaalvisie ontbreekt.

U zegt ook dat uw collega, de heer Reynders, plots prioriteit aan die dossiers zal geven. Dat is een nieuw gegeven. Ik geef u 100% gelijk wanneer u stelt dat deze legislatuur inderdaad niet zal volstaan om de vele problemen op te lossen. Ik denk dat een dienst Toerisme er veel sneller in zal slagen om een nieuwe fietsroute aan te leggen, namelijk de ontsnappingsroute. Als u zo doorgaat, zal dat, verdraaid, een zeer lange route worden.

01.23 Marie Nagy (ECOLO): Madame la présidente, j'ai écouté avec attention la réponse de la ministre Onkelinx. Je remarque que, concernant la politique pénitentiaire, la politique des peines et la justice réparatrice, beaucoup reste à faire.

Pour ce qui concerne la surpopulation, je maintiens qu'il ne sera possible de résoudre le problème qu'en affrontant sa cause principale actuelle, à savoir l'allongement des peines, donc le maintien des détenus en prison. Il s'agit d'un débat à tenir. L'augmentation du nombre de places ne constitue pas la seule solution; en effet, cette attitude entraîne au contraire l'augmentation de la population carcérale sans résoudre pour autant les problèmes de vétusté, de salubrité, d'application réelle des statuts votés à la Chambre et toujours pas traduits sur le terrain. Voilà pour la question générale.

Pour la question précise des explications fournies quant à l'évasion de Termonde, je trouve que c'est encore plus fort que ce qu'on a pu lire ou entendre dans les médias. Madame Onkelinx, la vétusté d'un bâtiment ne détermine pas la possibilité plus ou moins grande d'une évasion. Le bâtiment dans lequel nous nous trouvons doit dater de 1830 et ne me semble pourtant pas en mauvais état. C'est le non-investissement qui justifie sa dégradation. Comme je l'ai souligné dans mon intervention, il est évident qu'il y a eu des années de non-investissement, mais ce n'est pas en disant que toute la responsabilité est collective et que la situation perdure depuis des législatures qu'on peut s'empêcher d'être surpris du type de mesures qui seront prises après l'évasion de 28 détenus, soit l'achat de talkies-walkies, les alarmes, l'évaluation du système de caméras et le remplacement de caméras défectueuses.

Faut-il vraiment l'évasion de 28 détenus pour prendre de telles mesures? Est-ce là de la bonne gestion? Cela justifie-t-il de régler ses comptes vis-à-vis de tous les ministres de la Justice précédents,

prisons est l'objet de plaintes depuis des années également. Des décisions ont été reportées pour des raisons budgétaires et si elles étaient prises aujourd'hui, il faudrait attendre encore trois ans pour qu'elles soient exécutées. Un plan prioritaire existe bel et bien mais la ministre se contente de prendre des mesures marginales après que des incidents sont survenus. Un manque de vision politique peut donc lui être reproché.

Quant au ministre Reynders, il va donc accorder tout à coup la priorité à ce dossier. C'est un fait important mais l'actuelle législature ne suffira pas pour exécuter toutes les mesures promises.

01.23 Marie Nagy (ECOLO): Het algemene gevangenisbeleid vergt nog heel wat werk. Het probleem van de overbevolking in de gevangenissen kan niet opgelost raken als men de hoofdoorzaak ervan, de steeds langer wordende straffen, niet aanpakt. De uitbreiding van het aantal plaatsen biedt geen oplossing want ze doet het aantal gevangenen toenemen, zonder dat ze een oplossing aandraagt voor andere problemen, zoals de renovatie van de gevangenissen of de rechtspositie van de gevangenen.

Wat ik over Dendermonde heb gehoord, is veel erger dan wat in de krant stond. Het is niet zo dat die ontsnappingen konden gebeuren omdat de gevangenis van Dendermonde verouderd is. Die ontsnappingen zijn eigenlijk te wijten aan een gebrek aan investeringen. Het verbaast mij dat men op de ontsnapping van achtentwintig gedetineerden moet wachten om maatregelen te treffen zoals de aankoop van walkies-talkies of de herstelling van camera's. Dit kan niet worden verantwoord door een collectieve

particulièrement avec le CD&V pour nous expliquer que ce sont les autres qui sont responsables? Cette réponse est insatisfaisante à mes yeux. La situation indique bien pour le moins de la négligence dans le suivi des dossiers.

Il est dommage que l'on doive attendre des situations de crise pour prendre de telles mesures. Je souhaiterais savoir si, dans d'autres prisons belges, des problèmes similaires se posent: pas de talkies-walkies, caméras en panne, etc. Ou bien allez-vous nous dire que cela n'existe pas? Faut-il donc attendre des évasions, des émeutes ou des conflits avec les gardiens de prison pour résoudre ces problèmes?

Dès lors, madame la ministre, en ce qui concerne Termonde, votre réponse est pour le moins insatisfaisante. Vous nous avez habitués à mieux.

01.24 Karine Lalieux (PS): Je remercie la ministre pour sa réponse et souhaite seulement soulever quelques points. Pour répondre à un collègue, évidemment que tout n'est pas rose, mais le rétablissement des faits en toute objectivité gêne parfois. Nous l'avons fait ici, et c'est tant mieux pour la vérité.

Oui, il faut encore et toujours investir dans les prisons, pour les moderniser et les sécuriser. Mais il importe aussi d'appliquer les réformes que nous avons votées ici. Pour répondre à la réplique d'une autre collègue, la ministre nous avait avertis que l'exécution de ces mesures prendrait du temps. La réforme du statut interne a été votée et sera mise en route. J'espère que le prochain gouvernement continuera ce travail, parce que tout ne pourra pas être mis à exécution sous cette législature - nous le savions. La ministre n'a jamais menti au parlement; nous savions que ce serait long. Je suis confiante dans la concrétisation prochaine de cette réforme.

Il ne faut pas oublier le personnel pénitentiaire, qui a enfin été reconnu à travers un dialogue social et par une promesse de meilleure formation. J'espère que ce dialogue se poursuivra.

Comme je l'ai dit tout à l'heure, les mesures alternatives décollent enfin. Vous avez entendu les chiffres: cela devient une réelle mesure de substitution aux peines d'emprisonnement, et il faut s'en féliciter. De plus, dans le budget 2006, le financement du recrutement de 76 assistants de justice est prévu. Et ce recrutement est en route. Là aussi, il existe une vraie dynamique. J'exprime donc le vœu que les juges prononceront encore plus de peines alternatives, car l'encadrement et le suivi seront garantis, monsieur Van Parys.

En ce qui concerne la surpopulation carcérale, aucun exécutif ne contrôle l'input et l'output des prisons et les contrôlera encore moins puisque nous avons voté le tribunal d'application des peines. Les peines de prison et les peines alternatives relèvent aussi de la responsabilité des magistrats.

Des individus sont condamnés à des peines d'enfermement; dès lors, nous devons investir dans nos prisons. Je pense que les planifications sont correctes mais, encore une fois, concentrons-nous surtout sur les alternatives à l'emprisonnement et sur la réinsertion des condamnés car il ne faut pas oublier qu'un jour ces personnes

verantwoordelijkheid in te roepen en door deze gezamenlijke verantwoordelijkheid tot de vorige zittingsperioden uit te breiden. Er is dus sprake van nalatigheid in de "opvolging" van de dossiers.

Met het antwoord van de minister ben ik niet tevreden. Kan ze mij verzekeren dat dergelijke problemen zich niet in andere gevangenissen stellen?

01.24 Karine Lalieux (PS): Alles is uiteraard niet perfect maar soms is objectiviteit gênant.

We moeten uiteraard in de gevangenissen blijven investeren, maar we moeten tevens de goedgekeurde hervormingen uitvoeren. En de minister had ons gewaarschuwd dat het een werk van lange adem was. Ik hoop dat de volgende regering op de ingeslagen weg verdergaat.

Aan het personeel werd eindelijk het recht op sociaal overleg en een betere opleiding toegekend.

Tot slot komen de alternatieve maatregelen van de grond. En momenteel loopt de werving van 76 justitieassistenten, waarvoor in de begroting 2006 de nodige kredieten werden uitgetrokken.

Geen enkele regering kan de in- en uitstroom van de gevangenissen controleren. De magistratuur moet haar verantwoordelijkheid op het stuk van de opgelegde straffen en alternatieven nemen.

We moeten ons op de alternatieven en de reclassering concentreren.

sortiront de prison.

01.25 Charles Michel (MR): Madame la présidente, madame la ministre, il ne s'agit pas, bien entendu, de vous accabler. La tâche est évidemment difficile et on le mesure bien. Tout n'est pas réalisable en l'espace de quelques semaines ou de quelques mois.

Toutefois, permettez-moi, avant d'aborder quelques points en particulier, de faire une remarque préalable sur le manque d'enthousiasme, dans mon chef en tout cas, pour ce qui concerne le procès du passé et la mauvaise polémique "ad hominem" entre vous et vos prédécesseurs. Ce qui compte, dans un débat tel que celui-ci, c'est la situation aujourd'hui et surtout les mesures urgentes et efficaces que l'on envisage pour l'avenir. Avec le sourire, j'ai envie de dire que je réserve d'ores et déjà ma place en commission de la Justice si jamais, par hasard, M. Van Parys redevenait ministre de la Justice; je ne doute pas que les débats seraient particulièrement animés. C'est seulement une hypothèse.

Plus sérieusement, je relève quelques points importants dans vos propos.

1. Nous notons avec satisfaction une accélération dans le cadre de la programmation des travaux. Il est important que l'on puisse donner des signaux clairs et précis dans les prochains jours par rapport à cette accélération.

2. Nous prenons note de vos réflexions concernant la problématique des prisonniers étrangers. Toutefois, je vous invite, par rapport à ce point, à faire preuve d'énergie et d'enthousiasme. En effet, nous sommes convaincus qu'il y a là une mesure qui peut contribuer à lutter contre la surpopulation. Les accords avec les pays étrangers peuvent peut-être être améliorés pour éviter, comme vous l'avez dit, qu'il faille chaque fois un accord individuel, au cas par cas. En discutant avec nos partenaires étrangers, peut-être pourrions-nous tenter de modifier un certain nombre de principes par rapport à cette question.

3. En ce qui concerne le personnel et plus particulièrement les statistiques relatives au taux d'encadrement, vous avez mis en évidence une progression. Toutefois, ce chiffre me semble théorique dans sa présentation. Ma question concernait la norme effective, concrète, d'encadrement. Est-il exact que, de nuit, la norme est de trois gardiens pour 200 détenus? Je n'ai pas entendu la réponse à cette question. Je reviendrai avec cette question et avec la problématique des normes de sécurité et d'encadrement qui, selon moi, relève de votre responsabilité dans le cadre des instructions que vous donnez à votre administration.

4. Je note avec plaisir, mais avec un bémol, le fait que vous évoquiez la possibilité d'ouvrir un débat relatif à l'incrimination de l'évasion.

Je vous ai sentie particulièrement timide sur cette question. Certes, le fait d'incriminer l'évasion n'aura pas une influence significative sur le nombre d'évasions. Toutefois, le droit pénal, c'est aussi affirmer un certain nombre de valeurs, de principes. Dire que la société ne peut pas tolérer le fait qu'une personne se soustraie à une décision de justice me semble être une valeur tout à fait respectable qu'il convient

01.25 Charles Michel (MR): We staan ongetwijfeld voor een grote uitdaging. Maar we mogen niet achteruitkijken. Alleen de huidige toestand telt.

Het verheugt me dat de geplande werken versneld zullen worden uitgevoerd.

Ik neem nota van de beschouwingen van de minister over de gedetineerden van vreemde origine en ik nodig haar uit om in dit dossier de nodige daadkracht aan de dag te leggen.

De personeelsformatie is een theoretisch gegeven. Het is de feitelijke norm waaraan men zich moet houden. Beantwoordt een bezetting van drie cipers voor tweehonderd gedetineerden aan de norm?

Ik onthoud eveneens dat u bereid bent om een debat over de strafbaarstelling van de ontsnapping te voeren.

Deze gebeurtenis drukt ons met de neus op de feiten en moet ons ertoe aanzetten de huidige bepalingen te verscherpen, zodat het gevangenisbeleid geloofwaardig wordt.

de prendre en considération dans un État de droit démocratique. Nous activerons donc ce débat puisque vous avez joué l'ouverture, ce dont nous nous réjouissons.

En guise de conclusion, nous considérons que ce triste événement spectaculaire doit être considéré comme un signal d'alarme pour renforcer, en urgence, les mesures que vous avez évoquées, afin de crédibiliser davantage la gestion de la politique pénitentiaire.

01.26 Melchior Wathelet (cdH): Madame la présidente, madame la ministre, il est vrai que nous assistons à une espèce de combat: qui a bien fait, qui a mal fait, qui a le mieux fait, qui a le moins bien fait ...

Vous avez cité des chiffres; à peu près l'ensemble des partis peuvent se sentir concernés. Vous avez cité des chiffres de 1995, de 1998, de 2003 ou de 2005, des périodes où le PS était dans la majorité.

Ceci indique clairement que la situation est difficile depuis longtemps, qu'il s'agit d'un travail de longue haleine et que les solutions ne seront pas toutes trouvées demain, même si on y mettait tous les moyens, et même plus. C'est plus compliqué que cela! Les facettes sont nombreuses. Le travail doit être fait en se tournant vers l'avenir.

Se quereller au sujet du fait de savoir qui a investi le plus ou le moins pose problème. Un différend vous oppose, vous et l'actuel ministre de l'Économie, M. Verwilghen: le dossier de la prison de Termonde a-t-il été présenté au "kernkabinet" en 2001? Il existe deux versions, deux positions totalement divergentes. Je me réfère à un article du journal "De Morgen" du 21 août 2006.

Ik ben misschien niet verstandig genoeg om Nederlands te spreken of te lezen maar ik kan het lezen ...

Je cite: "Uiteindelijk heeft de PS het dossier in het kernkabinet doelbewust geblokkeerd".

Il est difficile d'être plus clair que cela!

Vous dites que le dossier n'est pas arrivé au kernkabinet. On ne sait donc pas!

Cela prouve bien que ce type de querelle ne mène pas à grand-chose. Plutôt que de savoir si l'on a fait mieux auparavant ou si l'on a fait moins bien par le passé, l'important est d'avoir une solution meilleure pour demain. C'est dans cet objectif que je veux m'inscrire. Madame la ministre, je vous le rappelle, ma première interpellation lorsque je suis devenu député concernait la situation dramatique dans les prisons de Belgique. Effectivement, elle est dramatique dans de nombreuses prisons. Vous le savez!

Lorsqu'on visite une prison ou une autre, on se rend compte que certains locaux sont dans un état lamentable, que le cadre manque et que l'infrastructure dans laquelle ces personnes doivent travailler est vraiment déficiente.

Pour paraphraser notre premier ministre qui disait "peu importe les moyens, les objectifs ou les budgets, l'important, ce sont les résultats", ce sont véritablement ces résultats, des avancées dans la

01.26 Melchior Wathelet (cdH): Er wordt hier een robbertje gevochten over de vraag wie het best of het slechtst heeft gepresteerd.

U hebt cijfers (uit 1995, 1998, 2003 en 2005) genoemd die de partijgrenzen overschrijden. Deze wantoestand sleept al een hele tijd aan. Onze opdracht is een werk van lange adem en moet zich op diverse aspecten toespitsen!

Er is een geschilpunt tussen uzelf en de heer Verwilghen: werd het dossier betreffende de gevangenis van Dendermonde in 2001 aan het kernkabinet voorgelegd? Er zijn twee uiteenlopende versies. Ik verwijs naar *De Morgen* van 21 augustus 2006.

Dit soort ruzie heeft weinig nut. Het komt erop aan om een oplossing te vinden voor de toekomst.

Mijn eerste interpellatie als volksvertegenwoordiger had precies betrekking op de dramatische toestand in de Belgische gevangenissen! Op dit vlak verwachten we concrete resultaten en vooruitgang in het kader van het gevangenisbeleid. We kunnen niet aanvaarden dat er zodanig weinig middelen in de gevangenissen worden geïnvesteerd dat gedetineerden door middel van een mes, een vork of een beddenlaken kunnen ontsnappen.

Het creëren van extra plaatsen zal bovendien niet alles oplossen: er moet ook rekening worden gehouden met het elektronisch toezicht, de werkstraffen, het

politique pénitentiaire que nous attendons. Ce doit être une priorité! Il est vrai que nous avons besoin de moyens. Nous ne pouvons accepter que les moyens soient tellement insuffisants que des détenus puissent s'évader aussi facilement de nos prisons, au moyen d'un couteau, d'une fourchette ou de draps de lits.

Comme vous l'avez rappelé, madame la ministre, le fait de créer des places supplémentaires ne va pas tout résoudre. Ce dossier comprend de nombreuses facettes: les bracelets électroniques, les peines de travail, le personnel qui travaille dans ces prisons, le cadre, la formation des agents pénitentiaires, etc. Il s'agit là du premier dossier que j'ai voulu aborder en tant que parlementaire. Ce dossier doit être prioritaire en termes de moyens, de personnel et d'idées.

Nous avons fait de nombreuses propositions en la matière. Il faut obtenir des résultats et faire en sorte que la population soit sécurisée dans de telles situations. C'est indispensable!

01.27 Greta D'hondt (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het is een gevoel van onvoldaanheid en een bittere smaak in de mond die overblijven na het beluisteren van uw antwoord.

Wij kunnen allemaal plezier scheppen in het teruggaan in de tijd tot de onafhankelijkheid, Napoleon of de Zonnekoning om te kijken of hier of daar fouten werden gemaakt en of men wel voldoende heeft gedaan op het vlak van Justitie. Ik wil daar zelfs een eindje in meegaan. Wat ik inzake Dendermonde wil zeggen, is dat na uw antwoord die onvoldaanheid en bitterheid in onze regio zal overheersen.

Mevrouw de minister, toen ik in 2003 uw voorganger, minister Verwilghen, ondervroeg en in 2004 uzelf, dan had ik twee elementen. Ik vind beide elementen in uitgesteld relais terug in uw antwoord. De vragen van zowel de directie als het personeel en de vakbonden in Dendermonde waren heel concreet: vul het personeelskader aan, zorg ervoor dat er maximum 150 gedetineerden in Dendermonde zitten, zorg ervoor dat mensen die tot dezelfde groep of bende behoren niet in dezelfde cel of gevangenis terecht komen en zorg ervoor dat de meest dringende zaken op het vlak van renovatie gebeuren. Dat waren toen mijn vragen aan uw voorganger en dat waren mijn vragen aan u. Nu, na de ontsnapping, blijkt er ineens wel tijd en geld te zijn om vlug in te grijpen. Dit is bitter, mevrouw de minister.

Wat de renovatie van de huidige als de nieuw te bouwen gevangenis betreft, wil ik nog het volgende zeggen. Er bestond in 1999/2000 een totaal renovatieplan voor de gevangenis van Dendermonde.

Voor de gevangenis van Dendermonde bestond er een renovatieplan dat de instemming van alle betrokkenen wegdroeg. Dat renovatieplan is niet uitgevoerd omdat – zo deed men of wenste men ons te doen geloven – er op vrij korte termijn een nieuwe gevangenis kon komen. Het is natuurlijk altijd politiek interessanter en mediatiek beter met een nieuwe gevangenis te kunnen uitpakken dan met de renovatie van de oude. Dat deed minister Verwilghen, streekgenoot van ons.

Goed, als die gevangenis er kwam, zoveel te beter. Maar wat stelden wij vast, mevrouw de minister? Toen ik daarover minister Verwilghen ondervroeg in 2003 was het een pingpongspel tussen hem en zijn

personeel, het kader, de opleiding van de ambtenaren, enz. Dit dossier moet een prioriteit worden voor wat betreft de middelen, het personeel en de denkpluizen!

We hebben voorstellen hierover ingediend. Als we het onveiligheidsgevoel bij de bevolking willen temperen, moeten we concrete resultaten boeken.

01.27 Greta D'hondt (CD&V): La réponse de la ministre m'inspire un sentiment d'insatisfaction et d'amertume.

Nous pouvons bien entendu remonter à la création de la Belgique pour déterminer qui, par le passé, a commis des erreurs en matière de Justice.

J'ai interrogé le précédent ministre de la Justice, M. Verwilghen, en 2003, et Mme Onkelinx, en 2004, à propos de l'augmentation des effectifs réclamée à juste titre par le personnel de la prison de Termonde, qui a en outre demandé qu'on limite à 150 le nombre maximum de détenus incarcérés dans cette prison et qu'on évite le regroupement de détenus d'une même bande au sein d'une même cellule. Il a fallu cette évasion pour qu'on trouve subitement le temps et le budget nécessaire à cet effet.

Un plan de rénovation global existait en 1999-2000 pour la prison de Termonde.

Ce plan de rénovation n'a pas été mis en oeuvre. M. Verwilghen nous a promis une nouvelle prison à assez court terme. Lorsque je lui ai posé une question concernant cette nouvelle prison en 2003, il s'est livré à une partie de ping-pong avec l'ancien ministre

partijgenoot Daems, wie de goede punten verdiende en wie de zwartepiet. Dat is een verhaal dat wij nu opnieuw horen.

Maar toen ik u, mevrouw de minister, in 2004 ondervroeg over de stand van zaken zei u mij: – het verslag van de commissie is duidelijk – “Mevrouw D’hondt, in 2006 komen de financiële middelen vrij voor de aankoop van de gronden.” Die zijn er niet gekomen, mevrouw de minister. Natuurlijk – dat hebben wij ook gezegd – kan men een frank of een euro slechts een keer uitgeven, maar men kan wel kiezen waaraan men hem uitgeeft. De paarse regering heeft ervoor gekozen die middelen niet uit te geven aan de aankoop van de gronden in Dendermonde, maar aan iets anders, dat lucratiever of misschien mediatiek beter was. Het is 2008, ten vroegste, geworden.

Nu zegt u, na de ontsnappingen, te zullen overwegen, als er alternatieve financiering is, om het project te vervroegen. Maar nu bent u ons aan het paaïen met uw eigen engagementen die u eerst niet uitgevoerd hebt! Als wij al de gronden zouden hebben in 2008 of iets vroeger – maar daar geloof ik toch allemaal niet meer in – hebben wij nog geen eurocent voor de bouw van die nieuwe gevangenis.

Mevrouw de minister, ik sluit af zoals ik begonnen ben: met een groot gevoel van onvoldaanheid en een zeer bittere smaak in mijn mond.

De **voorzitter**: Dit debat is voorlopig gesloten.

Moties Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Bart Laeremans, Gerolf Annemans en Francis Van den Eynde en luidt als volgt:

“De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Bart Laeremans en Tony Van Parys en van mevrouw Marie Nagy en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Justitie,
verzoekt de regering
de bevoegdheden van de minister van Justitie over te dragen aan een andere minister.”

Une première motion de recommandation a été déposée par MM. Bart Laeremans, Gerolf Annemans et Francis Van den Eynde et est libellée comme suit:

“La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Bart Laeremans et Tony Van Parys et de Mme Marie Nagy et la réponse de la vice-première ministre et ministre de la Justice,
demande au gouvernement
de transférer les compétences de la ministre de la Justice à un autre ministre.”

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de dames Greta D’hondt en Simonne Creyf en door de heren Tony Van Parys, Patrick De Groote en Pieter De Crem en luidt als volgt:

“De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Bart Laeremans en Tony Van Parys en van mevrouw Marie Nagy en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Justitie,
vraagt de regering

- de resultaten van het onderzoek over de omstandigheden waarin de ontsnapping van 28 gedetineerden uit de gevangenis van Dendermonde is kunnen gebeuren, aan de Kamer zo spoedig mogelijk over te maken;

- onverwijld de nodige kredieten vrij te maken voor de bouw van een nieuwe gevangenis van

Lorsque j’ai demandé en 2004 à Mme Onkelinx ce qu’il en était de cette question, elle m’a répondu que des moyens seraient débloqués en 2006 pour l’acquisition du terrain. Cette promesse n’a pas non plus été tenue. Le terrain ne sera acheté qu’en 2008 au plus tôt.

Après ces évasions, la ministre déclare qu’elle envisage d’avancer la construction de la nouvelle prison si elle trouve un financement alternatif. Elle nous leurre avec ses propres engagements qu’elle n’a pas réalisés. Quand le terrain aura été acquis, il n’y aura pas de moyens disponibles pour construire la nouvelle prison.

Dendermonde, minstens voor een coherente renovatie van deze gevangenis;
- tegen 1 oktober 2006 een crisisplan voor de strafuitvoering uit te werken."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par Mmes Greta D'hondt et Simonne Creyf et par MM. Tony Van Parys, Patrick De Groote et Pieter De Crem et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Bart Laeremans et Tony Van Parys et de Mme Marie Nagy
et la réponse de la vice-première ministre et ministre de la Justice,
demande au gouvernement

- de communiquer le plus rapidement possible à la Chambre les résultats de l'enquête sur les circonstances de l'évasion de 28 détenus de la prison de Termonde;
- de libérer sans délai les crédits nécessaires à la construction d'une nouvelle prison à Termonde ou du moins à une rénovation cohérente de cette prison;
- d'élaborer pour le 1er octobre prochain un plan de crise en matière d'exécution des peines."

Een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Karine Lalieux en door de heren Charles Michel, Dylan Casaer, Walter Muls, Thierry Giet en Alfons Borginon.

Une motion pure et simple a été déposée par Mme Karine Lalieux et par MM. Charles Michel, Dylan Casaer, Walter Muls, Thierry Giet et Alfons Borginon.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 13.10 uur.
La réunion publique de commission est levée à 13.10 heures.